

PERLAKSANAAN DASAR PELAJARAN KEBANGSAAN.
KES STUDI PERBANDINGAN
PROGRAM MUZIK OLEH BAHAGIAN SEKOLAH-SEKOLAH
DENGAN
PROGRAM MUZIK OLEH BAHAGIAN TEKNOLOGI PENDIDIKAN
UNTUK
TAHAP II DI SEKOLAH-SEKOLAH RENDAH KEBANGSAAN

OLEH
HUSSIN BIN SAHARUDDIN
88612502

DIPLOMA SENI MUZIK
KAJIAN SENILUKIS DAN SENIREKA
ITM SHAH ALAM
SELANGOR DARUL EHSAN

PERLAKSANAAN DASAR PELAJARAN KEBANGSAAN
KES STUDI PERBANDINGAN
PROGRAM MUZIK OLEH BAHAGIAN SEKOLAH-SEKOLAH
DENGAN
PROGRAM MUZIK OLEH BAHAGIAN TEKNOLOGI PENDIDIKAN
UNTUK
TAHAP II DI SEKOLAH-SEKOLAH RENDAH KEBANGSAAN

OLEH
HUSSIN BIN SAHARUDDIN
88612502

TESIS INI DIKEMUKAKAN KEPADA KAJIAN SENI LUKIS &
SENI REKA INSTITUT TEKNOLOGI MARA SEBAGAI
MEMENUHI SEBAHAGIAN DARIPADA KEPERLUAN DIPLOMA
SENI LUKIS DAN SENI REKA.

1. DIPERIKSA OLEH:.....TARIKH:.....

2. DIPERIKSA OLEH:.....TARIKH:.....

3. DIPERIKSA OLEH:.....TARIKH:.....

DILULUSKAN OLEH:.....TARIKH:.....

DEKAN
KAJIAN SENI LUKIS DAN SENIREKA
INSTITUT TEKNOLOGI MARA
40450 SHAH ALAM
SELANGOR DARUL EHSAN

KANDUNGAN

	Muka Surat
PENGHARGAAN	v
BAB	
1. PENDAHULUAN	
1.1 Pengenalan	1
1.2 Definisi	4
1.3 Pemasalahan	7
1.4 Tujuan	8
1.5 Kaedah	9
1.6 Organisasi	9
1.7 Tempat	10
1.8 Skop	10
2. KURIKULUM MUZIK DI SEKOLAH RENDAH	12
2.1 Bentuk Sukatan Pelajaran	13
2.2 Senarai Kemahiran	14
2.3 Analisa Sukatan Pelajaran	21
3. BAHAGIAN SEKOLAH-SEKOLAH KEMENTERIAN Pendidikan Malaysia, Interpretasi Kurikulum dan Penerbitan Bahan Pengajaran dan Pembelajaran untuk Tahap II	24
3.1 Latarbelakang	24
3.2 Interpretasi Kurikulum	26
3.3 Perincian Bidang Kemahiran Muzik	27
3.4 Perincian Aktiviti Kemahiran Muzik	29
3.5 Kandungan Bidang kemahiran	32

4. BAHAGIAN TEKNOLOGI PENDIDIKAN, KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA: INTEPRETASI KURIKULUM DAN PENERBITAN BAHAN PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN MUZIK UNTUK TAHAP II	36
4.1 Latarbelakang	36
4.2 Intepretasi Kurikulum	40
4.3 Perincian Bidang Kemahiran Muzik	43
4.4 Tarian Tradisional	48
5. ULASAN	51
6. PENUTUP	55
6.1 Kesimpulan	55
6.2 Saranan-saranan	56

RUJUKAN

LAMPIRAN

INDEXES

PENGHARGAAN

Dengan Nama Allah yang Maha Pemurah
lagi Maha Penyayang!

Segala pujian bagi Allah dan selawat serta salam kepada
Junjungan Besar Nabi Muhammad SAW, serta para sahabat,
tabiin wal tabiin, muslimin dan muslimat.

Terima kasih ditujukan kepada penasihat iaitu Pn. Ramona
Mohd. Tahir yang telah membimbing untuk menyiapkan tesis
ini..

Terima kasih juga kepada Tn. Haji Mizuar b. Hj. Nasaruddin,
Ketua Penolong Pengarah Seksyen radio Pendidikan, Tn. Haji
Abu Samah b. Mohd. Amin Ketua Penolong Pengarah Seksyen
Televisyen Pendidikan, En. Samsudin Hamidan, Penolong
Pengarah Kanan Seksyen Televisyen Pendidikan, En. Mohd.
Nazri Ahmad, Ketua Pengarang buku Pelajaran Muzik Tahun 4,5
dan 6 yang menjadi kes kajian ini, En. Mohd. Rashidi
Ibrahim, Pengelola Muzik Persekutuan, En. Zainal Ariffin b.

Abd. Ghani, Pengelola Muzik Persekutuan (menggantikan tempat En. Rashidi), Cik Azizah Kassim, Penolong Pengarah Kurikulum, Pusat Perkembangan Kurikulum, Tuan Haji Baharin bin Haji Zainal, Nazir Persekutuan, Pn. Khairul Bariah, Kakitangan Penting Muzik KBSR Tahap II, En. A. Malek Shahar Hamzah, Penerbit Rancangan Tarian Tradisional, Seksyen Televisyen Pendidikan, En. Osman b. Nabun, Pegawai Matapelajaran (Muzik) BTP, E. A. Hamid Baharuddin, Bekas Mazir Persekutuan, Guru Besar, Guru-Guru dan Murid-Murid Sekolah Rendah Bandar Baru Selayang. Juga kepada orang perseorangan yang ditemui secara rawak yang tidak dapat disebutkan namanya disini. Moga-moga Allah memberi ganjaran terhadap bantuan dan pertolongan ikhlas yang telah diberikan oleh mereka.

Semoga dengan kelahiran tesis ini, akan dapatlah memberi menafaat kepada penulis sendiri khasnya dan kepada masyarakat keseluruhannya yang sentiasa berminat untuk meneliti dan mengkaji perkembangan Pendidikan Muzik di negara ini.

Wasallam

1-209 Kenanga Apartment
Bandar Baru Selayang,
68100 BATU CAVES
SELANGOR D.E.
30 Jun 1992

Hussin bin Saharuddin,

**Perlaksanaan Dasar Pelajaran Kebangsaan.
Kes Studi Perbandingan:
Program Muzik oleh Bahagia Sekolah-Sekolah
dengan
Program Muzik Oleh Bahagian Teknologi Pendidikan
untuk
Tahap II di Sekolah Sekolah Rendah Kebangsaan**

Di bawah dasar pelajaran kebangsaan, setiap sekolah rendah diwajibkan untuk melaksanakan program muzik sebagai sebahagian daripada kurikulum. Program muzik ini bertujuan untuk meningkatkan minat dan bakat muzik pelajar, serta menanamkan nilai-nilai positif seperti kerjasama, disiplin, dan kreativiti. Program muzik juga berfungsi untuk meningkatkan prestasi akademik pelajar melalui latihan disiplin dan fokus yang diberikan semasa latihan muzik.

Salah satu aspek yang penting dalam pelaksanaan program muzik adalah kualiti tenaga pengajar yang bertanggungjawab. Tenaga pengajar yang berkualiti akan dapat memastikan program muzik dijalankan dengan baik dan mencapai objektif yang ditetapkan.

Secara keseluruhan, program muzik dalam sekolah rendah kebangsaan memainkan peranan yang signifikan dalam membentuk karakter dan meningkatkan prestasi akademik pelajar. Dengan pelaksanaan yang konsisten dan berkualiti, program muzik dapat menjadi salah satu faktor utama dalam kejayaan pendidikan di peringkat sekolah rendah.

Perlaksanaan Dasar Pelajaran Kebangsaan. Kes Studi
Perbandingan Program Muzik oleh Bahagian Sekolah
dengan
Program Muzik oleh Bahagian Teknologi Pendidikan
untuk
Tahap Dua di Sekolah-Sekolah Rendah Kebangsaan

BAB 1

1. PENDAHULUAN

1.1 PENGENALAN

Sebelum negara kita menuntut kemerdekaan, antara perkara yang dititikberatkan ialah mengenai pendidikan. Secepat mungkin satu sistem pendidikan perlu diperkembangkan untuk dilaksanakan. Lantas satu penyata yang berhubung dengan pendidikan telah dikeluarkan dalam tahun 1956 yang dikenali sebagai Penyata Razak yang menyatakan:-

*Tujuan dasar pelajaran didalam negeri ini ialah bermaksud hendak menyatukan budak2 daripada semua bangsa di-dalam negeri ini dengan memakai satu peratoran pelajaran yang meliputi semua bangsa dengan menggunakan bahasa kebangsaan sa-bagai bahasa pengantar yang besar, walau pun perkara ini tiada dapat di-laksanakan dengan serta-merta melainkan hendak-lah di-perbuat berangsur2.
(Penyata Razak Perenggan 12) (1)*

Cara yang dicadangkan oleh Penyata Razak untuk menyatukan kaum-kaum dinegara ini ialah menerusi satu sistem pelajaran yang mengikut keperluan negara.

Satu daripada umbi kemahuan dasar pelajaran Persekutuan Tanah Melayu ini ia-lah mengubah

1. Mahathir b. Mohamad, Dato Seri Dr, Laporan Jawatankuasa kabinet Mengkaji Perlaksanaan dasar Pelajaran, Kementerian Pelajaran Malaysia, Kuala Lumpur, 1984. m.s. 6

chorak semua sekolah2 rendah dan sekolah menengah supaya bercorak Tanah Melayu. kami berpendapat bahawa chara-nya supaya sempurna perkara ini ialah dengan jalan menyamakan sukatan pelajaran semua sekolah-sekolah. (Penyata Razak, Perenggan 115) (2)

Berdasarkan kepada penyata inilah Dasar Pelajaran Kebangsaan dibentuk dalam Akta Pelajaran 1961 yang bermaksud:

BAHAWASANYA dasar pelajaran seperti yang diisytiharkan dalam Ordinan Pelajaran, 1957 ialah untuk menubuhkan satu sistem pelajaran yang akan dapat memenuhi keperluan negara dan menggalakkan perkembangan kebudayaan, sosial, ekonomi dan politiknya;

BAHAWASANYA adalah difikirkan perlu bahawa setakat yang sejajar dengan dasar itu, dengan mengadakan pengajaran yang cekap dan dengan mengelakkan perbelanjaan awam yang tidak berpatutan, perhatian hendaklah diberi kepada prinsip bahawa murid-murid hendaklah di didik mengikut kemahuan ibubapa mereka;

DAN BAHAWASANYA peruntukan selanjutnya adalah dikehendaki untuk menentukan agar dasar tersebut dilaksanakan secara berkesan. termasuk. khususnya, peruntukan bagi perkembangan yang progressif bagi suatu sistem pelajaran dalam mana Bahasa Kebangsaan adalah menjadi bahasa pengantar utama. (3)

Pada 7 November 1979, satu jawatankuasa kabinet telah menyiapkan laporan mengenai mengkaji perlaksanaan Dasar Pelajaran. Jawatankuasa ini dipengerusikan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Seri Dr. Mahathir b. Mohamad SSDK, SSAP, SPMS selaku Timbalan Perdana Menteri dengan ahli-ahli jawatankuasa yang terdiri daripada:

YB Datuk Lee San Choon SSIJ, SPMJ, KMN - Menteri Kerjaraya

YB Tan Sri V Manikavasagam PMN SPMS - Menteri Pengangkutan

YB Datuk Hj. Mohd. Asri b. Hj. Muda SPMK SPDK -Menteri Kemajuan Tanah dan Wilayah

(2) Ibid

(3) Ibid halaman 3

Kemajuan Tanah dan Wilayah.

YB Datuk Amar Hj. Abdul Taib Mahmud Menteri Pertahanan

YB Datuk Micheal Cheen DPMS - Menteri Perumahan & Ker.
Tempatan

YB Dato' Musa b. Hitam SSIJ, SPMJ - Menteri Pelajaran

Jawatankuasa ini mengkaji perlaksanaan dasar pelajaran kebangsaan serta menyusun semula keperluan matapelajaran yang bersesuaian dengan objektif negara. Kajian ini dibuat dengan menggunakan perangkaan dan data-data yang berkenaan berasaskan kepada tahun 1978. Diantara matapelajaran yang dikira sebagai sesuatu yang penting didalam membentuk masyarakat negara ini ialah Kebudayaan dan Pendidikan Muzik.

Tujuan memperkenalkan muzik, lagu dan tarian kepada murid-murid ialah untuk mendedahkan mereka kepada unsur-unsur kebudayaan kebangsaan disamping memupukperasaan seni. Murid-murid disekolah rendah diajar menyanyi lagu-lagu yang sesuai serta menarikan tarian yang mudah dalam kegiatan-kegiatan diluar bilik darjah. Pendidikan muzik juga boleh diikuti melalui siaran radio ke sekolah-sekolah.⁽⁴⁾

Untuk melaksanakan tugas ini, Kementerian Pendidikan mengarahkan setiap Bahagian Bahagian untuk menyediakan

⁴ Ibid, Para 152 ms. 82

perancangan masing-masing supaya matlamat yang dikehendaki itu tercapai.

1.2 DEFINISI

1.2.1 Dasar Pelajaran Kebangsaan dan Perlaksanaannya

Dasar Pelajaran Kebangsaan ialah menurut Pendahuluan kepada Akta Pelajaran 1961 yang bermaksud untuk:

1.2.1.1 Menubuhkan sistem pelajaran yang dapat memenuhi keperluan negara dan menggalakkan perkembangan kebudayaan, sosial, ekonomi dan politik.

1.2.1.2 Menyediakan pengajaran yang cekap dan mengelakkan daripada perbelanjaan awam yang tidak berpatutan.

1.2.1.3 Murid-murid dididik mengikut kemahuan ibubapa mereka.

1.2.1.4 Menjadikan Bahasa Melayu sebagai bahasa pengantar utama.

Dari segi perlaksanaannya ialah mengenai ketepatan sesuatu bahan pengajaran itu mengikut kehendak dasar pelajaran serta berlakukah pertindihan kerja yang menyebabkan perbelanjaan awam yang tidak berpatutan.

1.2.2 Program Pelajaran Muzik oleh Bahagian Sekolah-Sekolah

Program pelajaran muzik yang dikeluarkan oleh Bahagian Sekolah ialah satu kit pengajaran dan pembelajaran untuk

Tahap II yang terdiri daripada:

- a) Sebuah buku Panduan Guru
- b) Sebuah buku murid dan
- c) 9 keping kaset odio untuk Unit Satu
hingga Unit Lapan dan kaset yang ke 9
adalah lagu-lagu tambahan.

Bahan yang terdapat didalam buku guru dan buku murid adalah merupakan isi dan kaedah pengajaran dan pembelajaran Muzik. Sementara kandungan kaset ialah aktiviti kemahiran muzik yang melibatkan alat-alat muzik.

Bahagian Sekolah yang mempunyai kakitangan yang berjawatan Pengelola Muzik Persekutuan adalah menjadi editor kepada penerbitan bahan pengajaran ini. Sementara penulis buku ini adalah terdiri daripada pensyarah-pensyarah muzik dari Maktab Perguruan Ilmu Khas yang di ketuai oleh En. Mohd. Nazri b. Ahmad. Buku Panduan Guru diterbitkan oleh Syarikat Anthonian dan Buku Murid pula diterbitkan oleh Dewan Bahasa dan Pustaka.

1.2.3. Program Pelajaran Muzik oleh Bahagian Teknologi Pendidikan.

Program Pelajaran Muzik yang dikeluarkan oleh Bahagian Teknologi Pendidikan ini terdiri daripada:

- 1.2.3.1 Nyanyi Bersama oleh Radio Pendidikan
- 1.2.3.2. Tarian Kebangsaan oleh TV Pendidikan

1.2.3.1. Rancangan Nyanyi Bersama

Seksyen Radio Pendidikan menerbitkan dua rancangan Pelajaran Muzik iaitu Mari Menyanyi untuk Tahap I dan Nyanyi Bersama untuk Tahap II. Rancangan ini diudarkan pada hari Rabu Jam 9.30 pagi dan Jam 2.03 petang untuk rancangan Nyanyi Bersama dan pada hari Isnin Jam 10.00 pagi dan jam 2.30 petang untuk rancangan Mari Menyanyi.

Rancangan ini keudara selama 15 minit untuk tiap-tiap satu rancangan. Bersama-sama dengan radio guru menggunakan juga buku panduan guru.

1.2.3.2 Rancangan Tarian Kebangsaan

Rancangan terbitan Televisyen Pendidikan ini adalah di kira sebagai sebahagian daripada kemahiran matapelajaran Muzik kerana ia tercatat didalam Laporan Kabinet yang membicarakan rancangan tarian Kebangsaan ini dibawah tajuk Kebudayaan dan Pendidikan Muzik.

Rancangan ini diambil kira didalam kajian ini kerana ia masih disiarkan melalui Televisyen Pendidikan untuk rancangan semasa cuti sekolah

1.3 PEMASALAHAN

Membuat sesuatu dasar adalah satu masalah. Perlaksanaan dasar itu merupakan satu masalah lain pula. Biasanya perlaksanaan adalah lebih sukar daripada membuat dasar itu sendiri. Bertolak daripada situ pemasalahan yang dikaji bukanlah yang melibatkan bahagimana sesuatu dasar itu dilaksanakan tetapi lebih kepada penyusunan kerja yang dilakukan oleh pihak yang melaksanakan dasar itu. Dalam matapelajaran Muzik untuk Tahap II Sekolah Rendah terdapat DUA Bahagian di Kementerian Pendidikan yang menghasilkan bahan pengajaran yang ditujukan kepada satu sasaran, iaitu murid-murid di Tahap II. Kedua-dua bahan ini mempunyai arah yang berlainan dalam memahami konsep perjalanan Dasar Pelajaran Kebangsaan. Oleh kerana kedua-dua bahan ini berlainan dari segi kandungan kemahiran dan aktiviti pelajarannya. Guru tidak dapat menggunakan kedua-dua sumber ini kerana tiada ruang waktu yang mencukupi. Satu daripadanya terpaksa diketepikan. Perbezaan isi kandungan ini adalah disebabkan perbezaan pemahaman dan pendekatan terhadap kandungan Sukatan Pelajaran Muzik. Apabila berlaku pertindihan dalam penerbitan ini menyebabkan berlakunya pembaziran yang sangat-sangat dielak oleh Dasar Pelajaran Kebangsaan.

1.4 TUJUAN

Tujuan kajian ini ialah untuk mencari satu penyelesaian terhadap masalah pertindihan kerja yang berlaku di dalam Kementerian Pendidikan. Pertindihan yang paling ketara ialah apabila Bahagian Sekolah, Kementerian Pendidikan menghasilkan teks wajib untuk matapelajaran Muzik Tahap II di sekolah rendah. Dengan penyusunan yang sebegitu rupa menjadikan guru tidak perlu memikirkan mengenai persediaan mengajar. Seksyen radio Pendidikan dan Seksyen Televisyen Pendidikan pula yang selama ini berperanan untuk membantu guru dan murid dalam membuat pendekatan terhadap sesuatu aspek matapelajaran, kini menghasilkan pula sesuatu yang berlainan daripada apa yang terdapat didalam teks wajib yang dikeluarkan oleh Bahagian sekolah-sekolah.

Pengkajian ini dibuat adalah untuk mengatasi masalah pertindihan ini. Keseragaman dalam memahami kandungan sukatan pelajaran adalah perlu sebelum menghasilkan sesuatu bahan pengajaran untuk diajar oleh guru kepada murid-muridnya.

1.5 KAEDAH

Kaedah penyelidikan yang digunakan adalah kaedah Penyelidikan Lapangan. Data-data diperolehi dengan banyaknya melalui kaedah penyoalan yang melibatkan kaedah temubual, dokumen persendirian dan sejarah lisan. Di

samping itu kaedah pemerhatian juga adalah penting apatah lagi penyelidik sendiri merupakan salah seorang yang terlibat secara langsung dengan masalah ini.

Kaedah yang kedua iaitu kaedah Secondary Data adalah diperolehi melalui risalah-risalah terbitan Kementerian Pendidikan, Laporan-Laporan, Sukatan pelajaran dan bahan-bahan bercetak untuk bahan pengajaran yang dikaji ini.

1.6 ORGANISASI

Tesis ini mengandungi enam bab. Bab pertama adalah mengenai latarbelakang pembentukan bahan pengajaran itu. Bab Kedua ialah memaparkan perincian mengenai bidang pengajaran dan pembelajaran matapelajaran yang dikaji. Aspek aspek kemahiran yang diutamakan juga dipaparkan. Petikan daripada Laporan Kabinet juga dibentangkan untuk perbandingan. Bab Ketiga adalah berkisar kepada bagaimana bahan yang pertama yang dikaji itu, iaitu bahan pengajaran keluaran Bahagian Sekolah diselidiki dari segi skopnya dan kaedahnya. Bab Keempat adalah memaparkan persoalan yang sama seperti dalam bab ketiga, tetapi ia mengkaji kes dari bahan pengajaran yang dikeluarkan oleh Bahagian Teknologi Pendidikan. Bab Kelima adalah ulasan-ulasan dari berbagai pihak yang terlibat dengan program ini. Bab Keenam adalah merupakan kesimpulan dari penyelidik sendiri berdasarkan kepada ulasan-ulasan yang dikemukakan dan kefahaman penyelidik sendiri mengenai skop matapelajaran ini

berpandukan Laporan Kabinet dan Sukatan Pelajaran.

1.7 TEMPAT

Tempat kajian ini ialah hampir dikesemua Bahagian dan Seksyen yang terdapat di Kementerian Pendidikan. Walau bagaimana pun tumpuan utama ialah Bahagian Teknologi Pendidikan, Pusat Perkembangan Kurikulum, Bahagian sekolah, Jemaah Nazir, Jabatan Pelajaran Negeri Selangor dan Wilayah Persekutuan, Pejabat Pendidikan daerah Gombak, Sekolah Rendah Bandar Baru Selayang serta Sekolah Rendah Hishamuddin, Kuala Lumpur.

1.8 SKOP

Bidang penyelidikan ini adalah membincangkan masalah perlaksanaan terhadap apa yang diputuskan oleh Laporan Kabinet mengenai Perlaksanaan Dasar Pelajaran Kebangsaan. Matapelajarannya ialah Muzik dan peringkatnya ialah Tahap II di Sekolah Rendah Kebangsaan. Ini bermakna Sekolah Rendah Jenis kebangsaan Cina dan Tamil tidak dikaji.

Bahan pengajaran yang dikaji untuk perbandingan ini ialah:

1. Buku Teks, Buku Panduan Guru dan kandungan yang terdapat didalamnya yang di keluarkan Bahagian Sekolah, Kementerian Pendidikan, dan
2. Siaran Radio Pendidikan dan Buku Panduan Guru untuk rancangan Nyanyi Bersama juga Siaran Televisyen Pendidikan

untuk rancangan Tarian Kebangsaan.

Rancangan Radio Pendidikan dan televisyen Pendidikan yang dikaji ini ialah yang masih di siarkan sehingga tesis ini ditulis. Rancangan-rancangan yang sudah diberhentikan siarannya yakni yang masih dalam bentuk rakaman di rakam khanah tidak dikaji.

Guru-guru dan murid-murid yang terlibat adalah mereka yang sedang mengajar dan belajar di Tahun 4,5 dan 6 di Sekolah Rendah kebangsaan.

BAB DUA

2 KURIKULUM MUZIK DI SEKOLAH RENDAH

Bidang pendidikan yang disusun didalam Sukatan Pelajaran Muzik adalah bertujuan untuk membentuk individu yang seimbang dan seterusnya melahirkan masyarakat yang harmoni. Aspek perkembangan nilai estetika dan kreativiti yang dititik beratkan meliputi kemahiran asas menyanyi, muzik dan gerakan, serta kemahiran memainkan alat genderang. Unsur-unsur muzik seperti melodi, irama, harmoni dan sebagainya diperkenalkan secara tidak formal untuk penikmatan dan kefahaman muzik.

Oleh kerana matapelajaran muzik memerlukan pengendalian yang teliti dan bersungguh-sungguh, adalah penting bagi setiap guru yang terlibat dengannya menghayati kehendak dan hasrat sukatan pelajaran ini supaya matlamat yang telah ditetapkan dapat dicapai.⁽⁹⁾

⁽⁹⁾ Tan Sri Dato" Haji Murad bin Mohd. Noor, dalam kata pengantar Sukatan Pelajaran Muzik Sekolah Rendah, DBP.1982

2.1 BENTUK SUKATAN PELAJARAN

Sukatan Pelajaran Program Muzik di bahagikan kepada tiga kegiatan iaitu:

- i) Nyanyian
- ii) Muzik dan Gerakan
- iii) Genderang.

Tiap-tiap kegiatan mempunyai kemahiran-kemahirannya tersendiri dan telah dibahagikan kepada dua tahap. Ketiga-tiga kegiatan tersebut adalah diajar didalam kedua-dua tahap, namun begitu dalam Tahap I kegiatan Nyanyian menjadi teras pengajaran didalam Tahap I. Bagi Tahap II ketiga-tiga kegiatan tersebut adalah di seimbangkan.⁽¹⁰⁾ Kemahiran-kemahiran daripada Tahap I diulang semula didalam Tahap II adalah bertujuan untuk pengukuhan dan penyebatian kemahiran-kemahiran tersebut⁽¹¹⁾.

⁽¹⁰⁾ Pusat Perkembangan Kurikulum, Kementerian Pendidikan Malaysia, Sukatan Pelajaran Sekolah Rendah - MUZIK DEP 1982

⁽¹¹⁾ Ibid ms 2

2.2 SENARAI KEMAHIRAN (Di salin terus dari Sukatan Pelajaran)

2.2.1.KEMAHIRAN NYANYIAN

TAHAP I

- 1.1 Menyanyi dengan pernafasan yang betul.
- 1.2 Menyanyi dengan pengeluaran suara yang baik.
- 1.3 Menyanyi dengan sebutan yang terang dan jelas
- 1.4 Menyanyi mengikut rentak.
- 1.5 Menyanyi mengikut pic dan nada yang tinggi, tengah dan rendah.
- 1.6 Menyanyi dengan iringan muzik.
- 1.7 Menyanyi dengan yakin tanpa iringan muzik.
- 1.8 Menyanyi secara kumpulan dengan suara bersama dan bersefahaman.
- 1.9 Menyanyi dengan penuh perasaan: gembira, cergas sentimental, bersemangat dan lembut.
- 1.10 Menyanyi dengan terkawal dan teratur.
- 1.11 Menyanyi secara solo, untuk membina keyakinan diri.
- 1.12 Menyanyi lagu-lagu pusingan secara berkumpulan dengan suara bersama dan bersefahaman mengikut tempo yang tepat.

TAHAP II

- 1.1 Menyanyi dengan pernafasan yang betul
- 1.2 Menyanyi dengan pengeluaran suara yang baik.
- 1.3 Menyanyi dengan sebutan yang terang dan jelas.

- 1.4 Menyanyi mengikut rentak
- 1.5 Menyanyi mengikut pic dan nada yang tinggi, tengah dan rendah.
- 1.6 Menyanyi dengan iringan muzik
- 1.7 Menyanyi dengan yakin tanpa iringan muzik.
- 1.8 Menyanyi secara berkumpulan dengan suara bersama dan bersefahaman.
- 1.9 Menyanyi dengan penuh perasaan: gembira, cergas, sentimental, bersemangat dan lembut.
- 1.10 Menyanyi dengan terkawal dan teratur.
- 1.11 Menyanyi secara solo, untuk membina keyakinan diri.
- 1.12 Menyanyi lagu-lagu pusingan secara berkumpulan dengan suara bersama dan bersefahaman mengikut tempo yang tepat.
- 1.13* Menyanyi mengikut pimpinan
- 1.14* Menyanyi dengan harmoni yang baik.
- 1.15* Menyanyi lagu dua lapisan suara termasuk *canon* dan *deskan* dengan pengharmonian yang sempurna.
- 1.16* Menyanyi dengan terkawal dan menunjukkan kontras danimbangan.
- 1.17* Mengecam lagu dalam nada major atau minor dan menyanyikan lagu mengikut mudnya.
- 1.18* Menyanyi mengikut solfa.
- 1.19* Menyanyi mengikut not.

2.2.2 KEMAHIRAN MUZIK DAN GERAKAN

TAHAP I

- 2.1 Mengaitkan perhubungan diantara sesuatu bunyi yang biasa didengar dengan rasa dan reaksi murid terhadapnya.
- 2.2 Mengenal perkaitan bunyi harian dengan bunyi alat genderang yang tertentu.
- 2.3 Menyedari perkaitan bunyi alat genderang tertentu dengan gerakan .
- 2.4 Mengkordinasikan gerakan anggota badan dengan corak irama bunyi satu-satu alat genderang.
- 2.5 Menggerakkan anggota badan mengikut rentak atau irama bunyi kumpulan alat muzik yang dimainkan berturutan atau kedua-duanya.
- 2.6 Mengcam dan membuat gerakan spontan mengikut rentak atau irama muzik atau kedua-duanya.
- 2.7 Mengaitkan gerakan dengan lagu yang telah di pelajari.
- 2.8 Menggerakkan anggota badan mengikut rentak irama muzik.
- 2.9 Membuat gerakan untuk:
 - i) menunjukkan dinamik
 - ii) menggunakan ruang
 - iii) mengikut arah
 - iv) menunjukkan aras dan
 - v) menunjukkan aliran.
- 2.10 Membuat gerakan yang sesuai dengan lagu atau

muzik atau kedua-duanya yang mempunyai tempo yang berlainan.

- 2.11 Membuat gerakan spontan dengan lagu atau muzik atau kedua-duanya yang mempunyai tempo yang berlainan.
- 2.12 Membentuk badan mengikut mud lagu atau muzik.
- 2.13 Mengintepretasikan muzik yang didengar melalui gerakan badan.
- 2.14 Menggunakan kiraan dalam gerakan.
- 2.15 Mengenal langkah asas ke arah tarian tradisional kebangsaan dan tarian tempatan yang mudah.
- 2.16 : Mempersembahkan taridra yang mudah.

TAHAP II

- 2.1 Menggerakkan anggota badan mengikut rentak atau irama bunyi kumpulan alat muzik yang dimainkan berturutan atau kedua-duanya.
- 2.2 Mengcam dan membuat gerakan spontan mengikut rentak atau irama muzik atau kedua-duanya.
- 2.3 Mengaitkan gerakan dengan lagu yang telah di pelajari.
- 2.4 Menggerakkan anggota badan mengikut rentak irama muzik.
- 2.5 Membuat gerakan untuk:
 - i) menunjukkan dinamik
 - ii) menggunakan ruang
 - iii) mengikut arah

iv) menunjukkan aras dan

v) menunjukkan aliran.

- 2.6 Membuat gerakan yang sesuai dengan lagu atau muzik atau kedua-duanya yang mempunyai tempo.
- 2.7 membuat gerakan spontan dengan lagu dan muzik atau kedua-duanya yang mempunyai tempo yang berlainan.
- 2.8 Membentuk badan mengikut mud lagu atau muzik.
- 2.9 Mengintepretasikan muzik yang didengar melalui gerakan badan.
- 2.10 Menggunakan kiraan dalam gerakan.
- 2.11 Mengenali langkah asas ke arah tarien tradisional kebangsaan dan tarian tradisional tempatan yang mudah.
- 2.12 Mempersembahkan taridra yang mudah.
- 2.13* Membuat gerakan yang telah ditentukan dan memilih alat genderang yang sesuai bagi gerak lakon atau *mime*.
- 2.14* Membuat gerakan kreatif yang mudah dengan penuh perasaan.

2.2.3 KEMAHIRAN GENDERANG

TAHAP I

- 3.1 Mengenali alat genderang.
- 3.2 Mengenali dan mengcam bunyi alat-alat genderang yang tertentu.

- 3.3 Membezakan ton jenis alat-alat genderang seperti berat, lembut, panjang, pendek dan lain-lain.
- 3.4 Memegang dan mengendalikan cara memainkan alat-alat genderang dengan betul.
- 3.5 Memainkan alat genderang bagi mengiringi lagu yang telah dipelajari mengikut rentak yang ditentukan.
- 3.6 Memilih alat genderang yang sesuai bagi lagu yang tertentu.
- 3.7 Memainkan alat genderang yang bermelodi bagi lagu yang tertentu.
- 3.8 Memainkan jenis-jenis alat genderang mengikut giliran yang ditetapkan.
- 3.9 Merasakan lagu dan muzik dan memainkan detik lagu dengan genderang secara bersama.
- 3.10 Mengenal alat-alat genderang yang berlainan kesan bunyinya yang melahirkan perasaan tertentu
- 3.11 Memainkan tekanan dan irama bagi lagu yang diketahui secara bersama.
- 3.12 Memainkan irama lagu yang betul dengan genderang mengikut giliran.

TAHAP II

- 3.1* Mengenal alat genderang tambahan
- 3.2 Mengenal dan mengcam bunyi alat-alat genderang yang tertentu.
- 3.3 Membezakan ton jenis alat-alat genderang seperti berat, lembut, panjang, pendek dan lain-lain.

- 3.4 Memegang dan mengendalikan cara memainkan alat-alat genderang dengan betul.
- 3.5 Memainkan alat genderang mengiringi lagu yang telah dipelajari mengikut rentak yang ditentukan
- 3.6 Memilih alat genderang yang sesuai bagi lagu yang tertentu.
- 3.7 Memainkan alat genderang yang bermelodi bagi lagu yang tertentu.
- 3.8 Memainkan jenis-jenis alat genderang mengikut giliran yang ditetapkan.
- 3.9 *Merasakan lagu* dan muzik dan memainkan *detik lagu* dengan genderang secara bersama.
- 3.10 Mengenal alat-alat genderang tambahan yang berlainan kesan bunyinya yang melahirkan perasaan tertentu.
- 3.11 Memainkan tekanan dan irama bagi lagu yang diketahui secara bersama.
- 3.12 Memainkan irama lagu yang betul dengan genderang mengikut giliran.
- 3.13* Memainkan genderang mengikut simbol atau tanda muzik dalam skor.
- 3.14* Memainkan genderang dalam kumpulan atau secara solo dengan terkawal dan seimbang.
- 3.15* Mencipta corak irama iringan yang sesuai untuk sesebuah lagu.
- 3.16* Memainkan alat muzik mengikut melodi dan irama yang betul.

- 3.17* Memainkan alat muzik dalam kumpulan atau secara solo dengan penuh perasaan dan kualiti ton yang baik.
- 3.18* Memainkan alat muzik mengikut giliran dan bahagian-bahagian gubahan dengan terkawal dan seimbang.
- 3.19* Memimpin cara memainkan lagu, tekanan irama, *masa masuk, menjaga masa* dan tempo mengikut melodi dan irama lagu.

Tanda (*) menunjukkan kemahiran-kemahiran baru.

2.3 ANALISA SUKATAN PELAJARAN

Sukatan Pelajaran Muzik ini adalah di gubal oleh Pusat Perkembangan Kurikulum dengan ahli-ahlinya terdiri daripada guru-guru muzik, kakitangan penting, nazir, pensyarah muzik di Maktab Perguruan, serta Kementerian Kebudayaan (12)

Rojokan utama kepada penggubalan ini adalah berpandukan kepada hasrat kerajaan untuk mengujudkan kebudayaan kebangsaan, dan rojokan yang terpenting sekali ialah Laporan kabinet bagi mengkaji Dasar Pelajaran Kebangsaan yang di pengurusikan oleh Dr. Mahathir Mohamad (13)

Berdasarkan kepada itu lah pelajaran muzik itu di susun

(12) Cik Azizah Kassim, Penolong Pengarah Kurikulum, Bidang seni dan rekreasi (Muzik) Pusat Perkembangan Kurikulum.

(13) En. Hamid Baharuddin, Bekas Nazir Persekutuan yang terlibat dengan penggubalan Sukatan Pelajaran Muzik.

Terdapat berbagai unsur didalam tiap-tiap gerakerja

pembelajaran muzik didalam bilik darjah. Umpamanya dalam gerakerja Nyanyian disemaikan unsur-unsur patriotik, akhlak, budaya dan lain-lain nilai murni berdasarkan kepada senikatanya. Walau bagaimana pun unsur-unsur muzik tetap diberi penekanan yang lebih.

Jika berpandukan kepada laporan kabinet terdapat 6 para yang memperkatakan mengenai muzik di sekolah-sekolah. Kesemuanya bertumpu kepada pembentukan kebudayaan kebangsaan. Aspek yang dipentingkan bukannya dari segi ilmu muzik tetapi sebaliknya ialah aktiviti-aktiviti sampingan muzik, seperti tarian, kompong dan sebagainya, meskipun disebutkan juga pancaragam dan koir. Aspek tarian adalah menjadi perkara yang penting. Daripada laporan itu terdapat tiga bidang kegiatan pembelajaran iaitu:

- a) Muzik
- b) Nyanyian
- c) Tarian.

Ini jelas diperhatikan didalam setiap para dalam laporan itu, seperti:

- 152. Tujuan memperkenalkan muzik, lagu dan tarian...
- 153. Di sekolah menengah kegiatan-kegiatan muzik, lagu dan tarian...
- 156. Menerusi kegiatan muzik, nyanyian dan tarian...
- 156.1 Memandangkan bahawa muzik, lagu dan tarian...
 - a) Unsur-unsur kebudayaan kebangsaan seperti

yang terdapat dalam muzik, lagu, tarian dan lakunan...

Berdasarkan kepada petikan laporan itu menunjukkan bahawa kegiatan TARIAN adalah merupakan satu bidang yang penting didalam pembentukan kurikulum muzik di sekolah-sekolah rendah.

Meskipun didalam Sukatan Pelajaran, bidang kegiatan pembelajaran muziknya dibahagikan kepada Nyanyian, Muzik dan Gerakan, dan Genderang, tetapi aktiviti Tarian yang menjadi satu bidang penting dalam laporan itu di masukkan kedalam aktiviti Muzik dan Gerakan.

Daripada 16 kemahiran muzik dalam kemahiran muzik dan gerakan untuk Tahap I terdapat satu kemahiran untuk tarian iaitu kemahiran ke 15 " Mengenal langkah asas kearah tarian tradisional kebangsaan dan tarian tradisional tempatan yang mudah."

Begitu juga di dalam Tahap II hanya terdapat satu sahaja kemahiran tarian itu pun adalah kegiatan ulangan dari Tahap I, ini bermakna dalam Tahap II tidak ada kemahiran baru. Walau bagaimana pun apa yang hendak dinyatakan disini ialah tidak ada penekanan terhadap Kemahiran Tarian didalam sukatan pelajaran ini, meskipun kemahiran ini mendapat penekanan yang lebih didalam Laporan Kabinet mengenai Perlaksanaan Dasar Pelajaran Kebangsaan, yang di pengkerusikan oleh YAB Dato' Dr. Mahathir Mohamad, Timbalan Perdana Menteri Malaysia.

BAB TIGA

3. BAHAGIAN SEKOLAH-SEKOLAH KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA INTEPRETASI KURIKULUM DAN PENERBITAN BAHAN PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN MUZIK UNTUK TAHAP II

3.1 Latarbelakang

Bahagian Sekolah-sekolah adalah badan yang bertanggungjawab untuk mengawas pelaksanaan projek dan rancangan pelajaran yang dikendalikan oleh semua sekolah di bawah pentadbiran Kementerian Pendidikan. Bahagian ini walau bagaimanapun tidaklah mentadbir sesebuah sekolah secara langsung. (14)

Fungsi dan tugas Bahagian ini ialah:-

- a) Menyelaras serta melaksanakan segala kegiatan ikhtisas seperti rancangan rancangan dan projek pelajaran termasuk projek kurikulum. Disamping itu Bahagian ini juga memberi perkhidmatan pimpinan ikhtisas kepada pegawai-pegawai dibawah pentadbirannya.
- (b) Menyelaras serta melaksanakan kegiatan-kegiatan lain yang berkaitan dengan pengurusan sekolah seperti

(14) Laporan Jawatankuasa Kabinet Mengkaji Pelaksanaan
Dasar Pelajaran. Kementerian Pelajaran Malaysia, Kuala Lumpur, 1984 m.e.135.

organisasi, penyeliaan, perjawatan dan kewangan.

- (c) Mengelolakan hal-hal yang berkaitan dengan sekolah berasrama penuh, pengajaran bahasa, pengajaran sains dan ilmu hisab, pelajaran kesihatan dan nilai pemakanan, panduan pelajaran dan kerjaya, pendidikan kanak-kanak cacat, perpustakaan, pelajaran lanjutan, kegiatan ko-kurikulum dan biasiswa kecil persekutuan.
- (d) Menempat dan mengatur pertukaran guru terlatih ke semua negeri di Semenanjung Malaysia mengikut keperluan dan bekalan guru yang ada.
- (e) Menghubungi ibubapa murid, orang ramai dan juga persatuan/kesatuan guru mengenai hal ehwal murid, guru dan sekolah.
- (f) Menerima laporan daripada Jemaah Nazir Sekolah dan Jabatan Pelajaran Negeri untuk dikaji supaya dapat diambil tindakan yang sewajarnya. (15)

Namun demikian dalam lawatan penulis ke Bahagian Sekolah-Sekolah mendapati bahawa satu lagi bidang tugas telah disenaraikan iaitu "Menerbitkan buku dan bahan-bahan pengajaran untuk kegunaan sekolah". Walau bagaimanapun bidang tugas itu akan di hapuskan (16)

(15) Ibid m.s. 136

(16) En. Zainal Ariffin b. Abd. Ghani, Pengelola Muzik, Bahagian Sekolah, Kementerian Pendidikan, 17 Jun 1992.

Berdasarkan kepada tambahan tugas itulah maka Bahagian Sekolah Sekolah ini telah menerbitkan satu set bahan pengajaran Muzik untuk Tahap II yang mengandungi (i) Buku Panduan Guru, (ii) Buku Murid dan (c) Odio Kaset.

"Sebenarnya tugas menerbitkan buku itu bukanlah merupakan tugas resmi Bahagian Sekolah. Apa yang saya fahami bahawa masa itu mungkin disebabkan oleh keperluan yang mendesak, maka Bahagian Sekolah menjadi Urusetia dan kerana itu mereka menerbitkan terus buku tersebut" (17)

Berdasarkan kepada keadaan inilah maka jika sebelum ini segala penerbitan buku-buku adalah dilakukan oleh Pusat Perkembangan Kurikulum, maka kali ini penerbitan itu di kendalikan oleh Bahagian Sekolah.

3.2 INTEPRETASI KURIKULUM

Apa yang terdapat didalam Sukatan Pelajaran Muzik terbitan Dewan Bahasa dan Pustaka 1983 itu adalah kosong dan terlalu longgar. Jika berpandu terus kepada sukatan itu tidaklah dapat untuk menjalankan aktiviti pengajaran muzik kerana

(17) Cik Azizah bt. Kassim, Penolong Pengarah Kurikulum. Bidang Seni dan Rekreasi (Muzik), Pusat Perkembangan Kurikulum, Kementerian Pendidikan Malaysia, 17 Jun 1992.

kemahiran-kemahiran yang disusun adalah tidak ada perkembangan. Sementara jika berpegang kepada laporan kabinet sahaja maka ia adalah lebih pada menyatakan mengenai tarian dan bukannya pelajaran muzik yang boleh membawa murid-murid untuk mengenal muzik yang sebenarnya sebelum mengenal muzik ethnic (18)

Berdasarkan kepada keadaan ini suatu set contoh pengajaran muzik untuk Tahap II Tahun 4 telah dibentangkan kepada pihak Jawatankuasa Kurikulum Pusat atau Central Curriculum Committee (CCC). Set itu telah diterima dan Bahagian Sekolah telah dilantik untuk mengendalikan penerbitan buku tersebut dan selepas itu penerbitan itu di serahkan kepada Dewan Bahasa dan Pustaka.

3.3 PERINCIAN BIDANG KEMAHIRAN MUZIK

Bahan pengajaran yang diusahakan oleh Bahagian Sekolah ini mengandungi bahan pengajaran yang seragam untuk semua sekolah-sekolah diMalaysia ini. Penyediaan bahan pengajaran ini mengambil kira faktor-faktor berikut:

- a) Bahasa Pengantar Sekolah iaitu Bahasa Melayu, Bahasa Cina dan Bahasa Tamil.
- b) Penyesuaian Bahan Pengajaran untuk guru yang

(18) En. Mohd. Nazri Ahmad, penulis buku Pelajaran Muzik Tahun 4,5 dan 6, temuramah pada 26 Mei 1992.

tidak mendapat latihan asas Muzik di Maktab Perguruan.

- c) Kemampuan murid dan guru yang berbeza-beza antara satu sekolah dengan sekolah yang lain.

Berdasarkan kepada keadaan-keadaan itu bahan pengajaran ini di susun dengan cara:

- a) Lagu-lagunya adalah sama tetapi senikatanya adalah berbeza dari segi bahasa dan maknanya mengikut bahasa pengantar sekolah tersebut.

- b) Penggunaan kaset yang disediakan untuk setiap unit kemahiran membolehkan guru terus mengajar walaupun guru tersebut tidak tahu bermain alat muzik seperti piano atau gitar. Guru boleh menjalankan pengajaran matapelajaran ini dengan bantuan pemain kaset. Tugas guru memberi arahan dan mengawal kelas.

- c) Bahan pengajaran yang disediakan ini terdiri daripada tiga bahagian iaitu bahagian wajib, bahagian perkembangan dan bahagian tambahan. Bahagian wajib ialah dari unit 1 hingga unit 4. Terdapat empat buah lagu untuk di tamatkan selama satu tahun persekolahan. Bahagian perkembangan ialah dari unit 5 hingga unit 8. Terdapat empat lagu lagi sebagai lanjutan kepada unit wajib atau asas untuk sekolah-sekolah yang mempunyai guru dan murid-murid

yang ada asas muzik. Sementara unit ke sembilan yang hanya terdiri dari kaset sahaja tanpa buku panduan adalah bagi sekolah yang mempunyai murid yang memang majoriti daripada muridnya ada asas muzik.

Walau bagaimana pun didalam buku tersebut tidaklah dicatatkan pembahagian ini. Pengkelasan ini hanyalah dinyatakan kepada guru-guru semasa mengikuti kursus pengajaran Muzik Tahap II ini yang di kendalikan oleh Bahagian Sekolah-sekolah.

3.4 PERINCIAN AKTIVITI KEMAHIRAN MUZIK

Semua aktiviti kemahiran yang terdapat dalam bahan pengajaran yang dikeluarkan oleh Bahagian Sekolah ini adalah di letakkan dalam Unit-unit. Kandungan topik kemahiran setiap unit adalah sama hanya ia berkembang daripada esas kepada yang lebih sukar. Setiap satu unit adalah untuk pengajaran selama lima minggu. Bagi guru-guru yang tidak dapat mengikut progres buku ini bolehlah mencatatkan didalam buku Ringkasan Mengajar sebagai mengulang semula kemahiran yang tidak dapat di habiskan itu, meski pun beberapa kali diulang, guru mesti menamatkan hingga unit keempat (19)

(19) En Baharin Hj. Zainal, Jemaah Nazir temubual pada 5 Mac 1992

Aktiviti-aktiviti prngajaran itu adalah seperti berikut:

Minggu Pertama

40 minit pertama:

Nyanyian

1. Menyanyi dengan ton yang tepat
2. Latihan pic, dengan menyanyi rangkaian lagu yang diberi.

40 Minit Kedua

1. Latihan solfa dari petikan yang diberi
2. Pengajaran tiori (2 topik)

MINGGU KEDUA

40 Minit Pertama

1. Pengukuhan pengajaran-pembelajaran tiori yang lalu
2. Latihan Rekoder memperkenalkan 2 not

40 Minit Kedua

1. Ulangan pelajaran Rekoder
2. Menggunakan rekoder untuk kaunter lagu

MINGGU KETIGA

40 Minit Pertama

1. Menyanyi semula lagu sebagai pengukuhan untuk genderang.
2. Bertepuk tangan untuk genderang

40 Minit Kedua

1. Memainkan alat genderang mengikut skor
2. Memainkan kaunter lagu dengan rekoder

MINGGU KEEMPAT

40 Minit Pertama

1. Meniup kaunter lagu dengan rekoder
2. Memainkan alat genderang
3. Memainkan genderang dan rekoder

40 Minit Kedua

1. Memainkan genderang dan rekoder dalam kumpulan masing masing.

MINGGU KELIMA

40 Minit Pertama

Menggabungkan aktiviti menyanyi, kaunter rekoder dan genderang,

40 Minit Kedua

Penguatan aktiviti menyanyi, kaunter rekoder dan genderang.

Apabila sampai ke minggu kelima, yakni apabila kesemua aktiviti nyanyian, rekoder dan genderang itu telah dapat digabung jalinkan maka unit itu sudah tamat. Pelajaran seterusnya ialah masuk ke unit yang lain pula mengikut peringkat-peringkat kepayahannya.

3.5 KANDUNGAN BIDANG KEMAHIRAN

Daripada apa yang dinyatakan secara terperinci diatas. Didapati hanya ada DUA aktiviti sahaja yang ada kena mengena dengan kegiatan kemahiran yang disenaraikan didalam sukatan pelajaran iaitu:

- a) Nyanyian dan
- b) Genderang.

Dalam pada itu terdapat DUA lagi aktiviti lain yang ditambah yang tidak disebut didalam sukatan pelajaran iaitu:

- a) Rekoder
- b) Tiori.

Apabila perkara ini diajukan kepada En. Mohd. Nazri Ahmad selaku ketua pengarangnya, beliau menjelaskan bahawa:

a) Pelajaran rekoder dimasukkan adalah sebagai memenuhi keperluan kemahiran genderang. Sebagaimana yang tercatat didalam sukatan pelajaran dibawah kepala 3.16, 3.17 dan 3.18 ada menyatakan mengenai memainkan alat muzik. Alat rekoder yang dipilih adalah kerana ianya murah dan murid-murid boleh membelinya.

b) Didalam sukatan pelajaran ada menyatakan bahawa unsur-unsur muzik seperti irama, melodi, harmoni, struktur dan sebagainya hendaklah diajar secara tidak formal. Ini

bermakna bahawa unsur-unsur tersebut masih perlu diajar. Tetapi didalam keadaan dimana sukar mencari guru yang boleh menguasai muzik untuk mengajar muzik, maka bidang tiori itu terpaksa diperincikan didalam buku teks untuk membolehkan guru bersama-sama murid mempelajarinya. Tiori yang diberi adalah berkait rapat dengan lagu didalam unit tersebut. Ini bermakna apa yang dinyatakan didalam tiori itu ada digunakan di dalam lagu yang diberi dan didalam bahagian rekoder.

Jika ditinjau didalam Objektif Khusus Program Muzik bagi Tahap II sebagai mana yang dinyatakan didalam Sukatan Pelajaran muka surat 2

- "(i) mengenal dan membaca not, lambang dan tanda serta makna istilah muzik yang asas; dan
- (b) mencipta irama dan melodi yang selaras dengan kemampuan murid"

Jika diperhatikan bahawa apa yang terdapat didalam buku yang dikeluarkan ini bidang tiori ini masih lagi tidak mencukupi jika perkara diatas sebagai panduannya. Tetapi memandangkan keadaan sekolah yang kekurangan guru maka buku ini mengajar setakat itu sahaja.

Suatu hal yang timbul, yang menyebabkan kekeliruan ialah apabila kemahiran-kemahiran yang disenaraikan didalam kepala D, sukatan pelajaran itu tidak pula menyatakan kemahiran

tiori, sedangkan ia ada didalam objektif. Hal ini dijelaskan oleh Cik Azizah Kassim dari Pusat Perkembangan Kurikulum dengan mengatakan bahawa pelajaran tiori itu hendaklah diajar secara tidak langsung. Dimana-mana terdapat kegiatan kemahiran yang memerlukan penerangan secara tiori. Walau bagaimana pun had pengetahuan tiori itu ialah tidak melebihi objektif. Ini boleh dilakukan oleh guru yang ada asas muzik. Oleh kerana bilangan guru yang tidak ada asas muzik lebih ramai maka kemahiran tiori itu tidak dimasukkan kedalam Senarai Kemahiran.

Satu lagi masalah yang timbul didalam program Pelajaran Muzik yang diusahakan oleh Bahagian Sekolah ini ialah tidak ada kegiatan Muzik dan Gerakan. Jika di tinjau didalam sukatan pelajaran Muzik dan Gerakan ini adalah satu aspek yang penting didalam pembinaan pendidikan muzik.

En. Nazri Ahmad menyatakan bahawa bukan pihak Bahagian Sekolah-Sekolah sengaja meninggalkan kemahiran tersebut. Ada masalah utama yang timbul semasa Sistem KBSR ini dilancarkan. Parti pembangkang dan parti komponen dalam Barisan Nasional dari kaum Cina dan India memberikan tentangan. Antara isu yang disebut dalam tentangan itu ialah mengenai penghapusan budaya ethnic Cina dan India, dan penghapusan Bahasa Ibunda. Sementara dari satu pihak lain pula mengatakan bahawa Muzik KBSR menyeleweng dari dasar-dasar Islam dan akhlak. Ini kerana murid-murid diajar

menyanyi dan menari.

Untuk meredakan keadaan itu, dengan persetujuan pihak CCC maka kemahiran Muzik dan Gerakan di tiadakan didalam Tahap II ini.

Selain daripada alasan itu, kenapa Muzik dan Gerakan di tiadakan di Tahap II ini ialah mereka yang menyediakan sukatan pelajaran dan seterusnya mengeluarkan buku ini tidak tahu menahu mengenai konsep gerakan ini.⁽²⁰⁾ Sementara itu ada juga dicuba memanggil pegawai daripada Kementerian Kebudayaan, tetapi mereka gagal untuk memberikan satu skema pengajaran yang berperingkat untuk tahun satu hingga tahun enam.⁽²¹⁾

Dengan restu dari CCC bidang kemahiran muzik untuk Tahap II adalah dikeluarkan iaitu terdiri daripada kemahairan-kemahiran:

- a) Nyanyian
- b) Genderang, dan
- c) Rekoder (sebenarnya termasuk dalam genderang)

(20) Cik Azizah Kassim, Pusat Perkembangan Kurikulum

(21) En Mohd. Nazri Ahmad

BAB EMPAT

4. BAHAGIAN TEKNOLOGI PENDIDIKAN, KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA:

INTEPRETASI KURIKULUM DAN PENERBITAN BAHAN PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN MUZIK UNTUK TAHAP DUA

4.1 Latarbelakang

Bahagian Teknologi Pendidikan adalah satu bahagian didalam Kementerian Pendidikan. Ia diketuai oleh seorang Pengarah. Didalam Bahagian ini terdapat banyak seksyen yang diketuai oleh Ketua Penolong Pengarah iaitu:

- a) Seksyen Televesyen Pendidikan
- b) Seksyen Radio Pendidikan
- c) Seksyen Kejuruteraan
- d) Seksyen Alat PandangDengar
- e) Seksyen Perkhidmatan Am dan Penilaian
- f) Seksyen Perpustakaan

Bahagian ini ditubuhkan pada 1972, mengandungi Unit-unit TV Pendidikan, Radio Pendidikan dan Alat pandang Dengar (22)

(22) Laporan Jawatankuasa kabinet mengkaji Dasar Pelajaran, Dewan Bahasa Pustaka, 1974, ms.163

Bahagian ini ditubuhkan adalah dengan objektif-objektif berikut:

1. Untuk memupuk kesedaran terhadap pentingnya peranan teknologi pendidikan dalam perkembangan dan kemajuan pendidikan dinegara ini.
2. Untuk memberi perkhidmatan bantuan yang boleh mengukuhkan proses pengajaran dan pembelajaran, khususnya untuk faedah sekolah-sekolah di luar bandar.
3. Untuk menggalakkan guru-guru menyampaikan pelajaran dengan cara yang lebih kreatif dan inovatif melalui penggunaan pelbagai jenis media pendidikan.
4. Untuk mendorong murid-murid memperolehi pengetahuan secara lebih menarik dan berkesan melalui pelbagai jenis media pendidikan.
5. Untuk memberi perkhidmatan bantuan dalam rancangan latihan guru pra khidmat dan dalam perkhidmatan, khususnya dalam bidang teknologi pendidikan.
6. Untuk membantu dalam perancangan dan perlaksanaan sebarang pembaharuan dalam bidang pelajaran atau kurikulum.
7. Untuk memberi khidmat nasihat dan bantuan teknikal ke arah

penggunaan alat-alat media pendidikan secara berkesan.

8. Untuk menyebarkan maklumat mengenai pembaruan dan perkembangan dalam bidang pendidikan kepada guru-guru dan ibubapa.

Berpandukan kepada objektif yang kedua iaitu untuk memberi perkhidmatan bantuan yang boleh mengukuhkan proses pengajaran dan pembelajaran, khususnya untuk faedah sekolah-sekolah di luar bandar. Maka, Bahagian ini melalui Seksyen Radio Pendidikan dan Seksyen Televisyen Pendidikan telah menerbitkan banyak rancangan yang diudarkan untuk membantu proses pengajaran dan pembelajaran.

Penerbitan yang dilakukan oleh kedua-dua seksyen ini banyak dapat membantu guru didalam kelas semasa mengajar. Topik-topik pelajaran yang dipilih adalah diluluskan oleh CCC, sementara penulisan skripnya pula dibuat oleh mereka yang terlibat dengan matapelajaran tersebut, semestinya guru matapelajaran, atau kakitangan penting matapelajaran.

Panel-panel matapelajaran dan skrip yang terdiri daripada pegawai-pegawai pendidikan dari semua lapisan perguruan dari institusi pengajian tinggi telah melahirkan ide dan bahan untuk diterbitkan. Panel-panel ini di bimbing oleh Penolong-Penolong Pengarah mata pelajaran (23)

(23) Bahagian Teknologi Pendidikan, Laporan Tahunan 1988, ms 53

Berdasarkan kepada prosedur itu pihak BTP menyakini bahawa segala bahan pengajaran dan pembelajaran yang disiarkan adalah menepati kehendak kurikulum dan keperluan murid. (24)

Berhubung dengan penerbitan rancangan untuk pelajaran Muzik Tahap II, ia dibuat oleh Seksyen Radio Pendidikan. Penentuan samada ianya dibuat oleh radio atau TV adalah bergantung kepada keberkesanan sesuatu rancangan itu. Jika sesuatu rancangan itu lebih banyak untuk didengar daripada di lihat, maka siaran itu dibuat melalui radio. (25)

Oleh yang demikian Radio Pendidikan menerbitkan rancangan:

- a) Lagu Kita untuk Tahap I
- b) Nyanyi Bersama untuk Tahap II

Walau bagaimana pun terdapat satu lagi program yang diterbitkan oleh Bahagian Teknologi Pendidikan yang ada kaitan dengan Muzik Tahap II, iaitu Rancangan Tarikan Kebangsaan. Rancangan ini di siarkan oleh Seksyen Televisyen Pendidikan. Jika di tinjau dari segi kandungan rancangannya, ia adalah merupakan satu daripada objektif kemahiran Muzik di bawah perkara Muzik dan Gerakan. Antara

(24) Tn.Hj. Abu Samah b. Mohd. Amin, Ketua Penolong Pengarah (Seksyen TV Pendidikan) temuramah pada 5 Mac 1992

(25) Tn.Hj. Mizuar b. Hj. Nasaruddin, Ketua Penolong Pengarah (Seksyen Radio Pendidikan) temuramah pada 4 Mac 1992

Antara lain objektif itu menyatakan:

"Mengetahui langkah asas kearah tarian tradisional
kebangsaan dan tarian tradisional tempatan yang
mudah"

4.2 INTEPRETASI KURIKULUM

Sebelum sesuatu rancangan itu di sediakan untuk siaran,
perkara awal yang dipertimbangkan ialah:

- a) Apakah topik yang perlu disiarkan
- b) Media apakah yang di perlukan, adalah
dalam bentuk siaran radio, TV atau
dalam bentuk kit pengajaran.

Setelah perkara itu di pertimbangkan maka didapati bahawa
untuk matapelajaran muzik adalah sesuai disiarkan melalui
Radio Pendidikan.⁽²⁶⁾ Pihak Radio Pendidikan seterusnya
menerima tanggung jawab itu, dan dengan berpanduan kepada
jumlah masa yang diperuntukkan adalah selama 15 minit, maka
rancangannya adalah amat terbatas. Apa yang pihak Radio
Pendidikan fikirkan ialah bahawa guru perlu dibekalkan
dengan bahan utama pembelajaran muzik iaitu Lagu-Lagu⁽²⁷⁾.
Untuk sesuatu program yang mengambil masa hanya selama 15
minit adalah mustahil Radio Pendidikan dan menyediakan satu
set pengajaran bilik darjah yang lengkap. Apa yang dapat di

(26) Tn. Haji Mizuar, Radio Pendidikan

(27) Ibid

dilakukan oleh Radio Pendidikan ialah menyediakan bahan pengajaran. Guru adalah diharapkan dapat mengambil bahan pengajaran ini dan menggunakan nya didalam bilik darjah, dan dengan bahan tersebut guru boleh menambah aktiviti pembelajaran yang lain seperti genderang dan gerakan.

Pihak Radio Pendidikan tidak menggunakan bahan yang dikeluarkan oleh Bahagian Sekolah-Sekolah melalui set bahan pengajaran dan pembelajaran muziknya. Ini adalah disebabkan Radio Pendidikan tidak mahu menghasilkan sesuatu yang bertindih. Dalam keadaan ini dimana bahan yang dikeluarkan oleh Bahagian Sekolah itu sudah cukup terperinci, maka Radio Pendidikan patut menyediakan suatu bahan yang lain untuk memberi peluang kepada guru supaya dapat mempelbagaikan pengajaran. Dengan adanya bahan yang berbagai ini murid-murid tidak berasa jemu.

Jika dibandingkan dengan rancangan di dalam Televisyen Pendidikan didapati bahawa programnya adalah lebih tertumpu kepada memetik topik pelajaran dan seterusnya membuat pendekatan mengenai topik itu dengan cara cukup berkesan. Dengan itu konsep mudah terbina dan guru dapat mengajar dengan lebih berkesan. Dengan lain perkataan, rancangan yang disiarkan adalah di petik daripada bahan pelajaran dan disampaikan dengan cara yang guru sukar melakukannya. Pelajaran muzik, melalui rancangan "Lagu Kita" dengan keterbatasan radio jika dibandingkan dengan TV ialah segala

arahan dan penerangan adalah dalam bentuk audio, kerana itu ia lebih sesuai menyiarkan "Nyanyian" sahaja. Sementara kegiatan lain seperti tiori, genderang, rekorder adalah diajar sendiri oleh guru.

Seksyen Radio Pendidikan yang berperanan menyediakan bahan-bahan pengajaran, tidak dapat mengatasi masalah guru yang tidak boleh mengajar. Apa yang dilakukan oleh Bahagian Sekolah dengan menyediakan bahan pengajaran yang begitu terperinci dan terkawal adalah untuk sementara waktu sahaja. Jika pihak sekolah telah mempunyai guru yang boleh mengajar muzik maka kaedah itu adalah tidak sesuai lagi, kerana kaedah tersebut adalah terkongkong.

Sementara itu satu aspek kemahiran muzik lagi telah diluluskan untuk siaran ialah rancangan Tarian Kebangsaan. Rancangan ini yang bertepatan dengan kehendak kurikulum dan juga merupakan "arahan" terus dari kabinet dibawah para 156.1 (c) mengatakan:

"Siaran televisyen pendidikan hendaklah digunakan untuk memperkenalkan dan mengajar tarian kebangsaan"

Rancangan Tarian Kebangsaan mula diusahakan dalam tahun 1984 sehingga tahun 1986 dan dapat disiarkan mulai tahun 1985 hingga 1987. Semasa ini rancangan ini dimasukkan kedalam siaran untuk waktu sekolah. Mulai tahun 1988 rancangan ini disiarkan untuk rancangan semasa cuti sekolah. Rancangan

ini di letakkan di waktu cuti sekolah, bukan kerana ianya tidak penting, tetapi kerana rancangan ini bersifat instruktif maka ia tidak berapa sesuai untuk siaran dalam bilik darjah. Dalam masa cuti sekolah, guru boleh merakam rancangan ini dan menggunakannya di waktu persekolah. (28)

Pihak Televisyen Pendidikan mendapat kerjasama daripada Kementrian Kebudayaan untuk mendapatkan peringkat-peringkat pergerakan dalam tarian ini. Pada permulaannya pihak Televisyen Pendidikan mendapatkan seorang yang boleh menari daripada Kementerian Kebudayaan sebagai jurutunjuk di rancangan ini. Masalah yang dihadapi oleh pihak penerbitan ialah, mereka ini memang pandai menunjuk gerak tari tetapi mereka gagal dalam memberi penerangan. Mereka tidak boleh memberi arahan-arahan kepada penonton. Akhirnya pihak Televisyen Pendidikan cuba mencari seorang guru yang boleh menari untuk menjadi juru tunjuk.

4.3 PERINCIAN BIDANG KEMAHIRAN MUZIK

Bahan pengajaran yang disediakan oleh Bahagian teknologi Pendidikan ini terbahagi kepada dua bahagian iaitu:

(28) En. A. Malek Shahar b. Hamzah, Penerbit Rancangan Tarian Tradisional, Televisyen Pendidikan, Kem. Pendidikan Temuramah pada 18 Jun 1992.

a) Rancangan Nyanyi Bersama Tahun 4,5,6

Terbitan Seksyen Radio Pendidikan.

b) Rancangan Tarian Tradisional

Terbitan Seksyen Televisyen Pendidikan.

4.3.1 NYANYI BERSAMA, TAHUN 4,5,6 TERBITAN RADIO PENDIDIKAN

Bahan pengajaran yang di usahakan oleh seksyen ini ialah untuk kegunaan Sekolah-Sekolah Rendah Kebangsaan sahaja. Ini bermakna siaran ini tidak ditujukan kepada Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina dan Tamil. Ini adalah disebabkan kesemua lagu adalah dalam Bahasa Melayu, sementara siarannya adalah disalurkan melalui Radio 4 sahaja. Tidak ada Rancangan ini disiarkan melalui Radio 5 untuk Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina dan Radio 6 untuk Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Tamil. Keadaan ini adalah dibuat supaya Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina dan Tamil menggunakan bersama bahan yang disiarkan melalui radio 4 ini sebagai langkah untuk intergrasi kaum di negara ini. Sebagai permulaannya Rancangan Mari Menyanyi untuk Tahap I di siarkan pada Hari Isnin jam 10.00 pagi. Di waktu itu siaran radio untuk Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Cina sudah berehat. (29)

(29) Tn. Hj. Mizuar, Ketua Penolong Pengarah, Seksyen Radio Pendidikan, Temuramah pada 4 Mac 1992

4.3.2 PERINCIAN AKTIVITI KEMAHIRAN MUZIK

Keseluruhan aktiviti kemahiran yang diutamakan dalam siaran ini ialah Nyanyian. Ini dapat diperhatikan melalui Objektif Rancangan ini, iaitu:

Sesudah mengikuti rancangan ini adalah di
harapkan:

- i) murid-murid dapat menyanyi dengan betul
- ii) murid-murid dapat menikmati keindahan alam dan menyemai dijiwa nilai-nilai murni dan nilai-nilai positif.
- iii) murid-murid dapat mengenal pasti rentak lagu.
- iv) murid-murid akan terhibur dengan menyanyi bersama.
- v) murid-murid dapat menghayati muzik yang sihat. (30)

Untuk mengikuti rancangan ini beberapa garis panduan di beri kepada guru, seperti, guru dikehendaki mengedarkan lirik lagu terlebih dahulu kepada murid-murid, mengenalkan perkataan baru atau rangkaikata baru dan sentiasa memberi perhatian terhadap objektif. Semasa mengikuti rancangan radio pula guru digalakkan mengikut serta dan mematuhi arahan daripada "Guru Radio". Setelah rancangan ini diikuti guru adalah digalakkan untuk berbincang dengan murid-murid

(30) Nota Guru, Nyanyi Bersama, Bahagian Teknologi Pendidikan 1989 m.s.11.

mengenai isi pelajaran yang terdapat daripada lirik lagu itu tadi. Selepas itu guru bebas mengadakan aktiviti yang berkait dengan lagu tersebut.

Sebagai mana yang telah dinyatakan diatas tadi aktiviti lain yang diperlukan didalam kemahiran muzik ini adalah bergantung kepada keupayaan guru. Berpandukan kepada nota guru yang telah disediakan guru boleh mengubah sendiri kaunter lagu untuk ditiup oleh rekoder. Begitu juga dengan berpandukan kepada not lagu yang telah disediakan itu guru boleh juga meletakkan dimana patut untuk dimainkan genderang⁽³¹⁾ Guru juga boleh dengan kreativitiya sendiri untuk melakukan muzik dan gerakan berdasarkan kepada lagu yang didengari itu.

Dalam hal ini guru tidak sepatutnya terialu terikat dengan kehendak buku teks. Guru sepatutnya mestilah boleh membebaskan dirinya dari satusatu sumber. Guru mesti, dengan kreativitiya dapat menghidupkan suasana pengajaran dengan caranya tersendiri.⁽³²⁾

Bahagian Teknologi Pendidikan tidak dapat mengeluarkan sesuatu rancangan untuk siaran yang ditujukan khusus untuk

(31) En. Oeman b. Nabun, Penyelia Matapelajaran Muzik, Bahagian Teknologi Pendidikan, temubual pada 5 Dis 1991

(32) Tn.Hj. Baharin, Jemaah Nazir Sekolah, temubual pada 5 Mac 1992.

guru yang tidak boleh mengajar. BTP adalah sebagai badan yang membantu menyediakan bahan dan kaedah pengajaran kepada guru untuk mengajar didalam bilik darjah soal guru tidak boleh mengajar matapelajaran tersebut adalah masalah diluar daripada Bahagian ini. (33)

Untuk sepanjang satu tahun persekolah Seksyen Radio Pendidikan mengeluarkan 17 tajuk lagu-lagu yang boleh dipilih berdasarkan kepada kesesuaian darjah pencapaian murid. Senarai tajuk lagu itu adalah seperti berikut:

1. Bunga di Taman	Osman Nabun
2. Rama-rama	Mahzan Manan
3. Taman Miniku	Osman Nabun
4. Kenangan Desaku	Azlan harun
5. Lompat-lompat	Mahzan Manan
6. Pesta Ria	Nazli Abdullah
7. Berpantun	Mahzan Manan
8. Ingin Berjasa	Nasir Yusof
9. Amalan Mulia	Dzulkifli Abd. Razak
10. Pesanan Guru	Mahzan Manan
11. Kasih Ibu	Dzulkifli Abd. Razak
12. Jiran Tetangga	Mohd. Dawam Daldiri

(33) En. Samsudin b. Hamidan, Penolong Pengarah kanan, Seksyen Televisyen Pendidikan, temuramah pada 18 Disember 1991

13. Baca Buku	Mahzan Manan
14. Batik	Azlan Harun
15. Payung	Dzulkifli Abd. Razak
16. Nelayan	Mahzan Manan
17. Tudung Saji	Mohd. Dawam Daldiri ⁽³⁴⁾

4.4 TARIAN TRADISIONAL

Rancangan ini telah diterbitkan oleh Seksyen Televisyen Pendidikan. Sebagai mana yang telah dinyatakan diatas tadi iaitu ia diterbitkan berdasarkan kepada kehendak Laporan Kabinet yang telah menyebut secara terus mengenai penayangan tarian tradisional ini mestilah dilakukan oleh Televisyen Pendidikan. Terdapat perbezaan pendapat yang mengatakan samada rancangan ini termasuk didalam muzik atau tidak. Tn. Haji Abu Samah, iaitu Ketua Penolong Pengarah Seksyen Televisyen Pendidikan mengatakan rancangan itu bukannya untuk matapelajaran muzik, tetapi ialah dibawah tajuk Panorama Pendidikan. Sementara En. A.Malek Shahar Hamzah mengatakan bahawa rancangan itu adalah dibawah matapelajaran Muzik berdasarkan kepada kepala 3.2.6 Laporan Kabinet, sementara penggunaan Televisyen Pendidikan pula adalah berdasarkan kepada para 156.1(c) dari laporan yang sama. Walau bagaimana pun kemahiran tarian tradisional ini adalah sebahagian daripada kemahiran Muzik dan Gerakan

(34) Nota Guru. NYANYI BERSAMA TAHUN 4.5.6 Bahagian Teknologi Pendidikan, 1989 ms. 111

4.4.1. PERINCIAN AKTIVITI KEMAHIRAN MUZIK

Rancangan Tarian Tradisional ini terdiri daripada 3 jenis tarian iaitu:

- a) Tarian Joget
- b) Tarian Inang
- c) Tarian Zapin

Walau bagaimana pun dari segi perkembangan pembelajarannya adalah sama untuk ketiga-tiga jenis tarian tersebut. Setiap satu tarian itu mengandungi 6 slot siaran yang memakan masa sepanjang 25 minit. Slot yang pertama ialah mengenai pengenalan. ia mengandungi penerangan mengenai sejarah, alat-alat muziknya, pakaian dan sebagainya. Slot yang kedua ialah pengenalan kepada gerakan pertama. Slot ketiga ialah ulangan gerakan pertama dan pengenalan gerakan kedua. Slot yang keempat ialah ulangan gerakan kedua dan gerakan ke tiga. Slot kelima ialah ulangan gerakan ketiga dan pengenalan gerakan keempat. Slot yang keenam ialah ulangan kesemua gerakan dan seterusnya menarikan tarian tersebut. (35)

Berdasarkan kepada apa yang telah dinyatakan diatas didapati bahawa Bahagian Teknologi Pendidikan telah dapat mengeluarkan bahan pengajaran dan pembelajaran Muzik untuk

(35) En. A Malek Shahar b. Hamzah, Penerbit Rancangan Tarian Tradisional, Sekyen Televisyen Pendidikan, BTP temu bual pada 18 Jun 1992.

Tahap II ini telah meliputi sekurang-kurangnya 2 bidang kegiatan iaitu:

- a) Nyanyian dan
- b) Muzik dan Gerakan

Sementara bidang tiori tidak dapat disiarkan oleh kerana tidak ada kesesuaian media.⁽³⁶⁾ Sementara bidang kemahiran rekoder pula radio pendidikan pernah menyiarkan rancangan Irama Rekoder. Meskipun rancangan itu telah ditamatkan sekarang ini bukan bermakna bahannya sudah tidak ada lagi guru boleh mendapatkannya dalam bentuk rakaman di Pusat Sumber Negeri masing-masing.⁽³⁷⁾

Dengan ini bermakna penerbitan daripada Bahagian Teknologi Pendidikan telah dapat mengeluarkan bahan pengajaran dan pembelajaran untuk Tahap II dalam tiga kemahiran iaitu:

- a) Nyanyian
- b) Muzik dan Gerakan
- c) Rekoder

(36) Tn. Haji Mizuar Hj. Nasaruddin, temubual pada 4 Mac 1992

(37) Ibid

BAB LIMA

5. ULASAN

Bertolak daripada Bab Kedua dimana dipaparkan secara terperinci mengenai kurikulum dan sukatan pelajaran yang dikeluarkan sendiri oleh Pusat Perkembangan Kurikulum, Kementerian Pendidikan Malaysia. Jelas kepada kita bahawa matapelajaran Muzik itu adalah meliputi kemahiran-kemahiran:

- a) Menyanyi dengan sebutan dan pic yang betul
- b) Mengenali not dan simbol-simbol yang digunakan didalam muzik antarabangsa.
- c) Memainkan alat muzik yang terdiri daripada alat muzik bertune dan alat perkusi.
- d) Menggerakkan anggota badan untuk pernyataan penghayatan dan boleh menari tarian tradisional.
- e) Menggubah dan mencipta melodi dan irama yang selaras dengan kemampuan murid.

Daripada senarai kemahiran yang dinyatakan diatas, didapati baik Bahan Pengajaran yang dikeluarkan Bahagian Sekolah maupun Bahan Pengajaran yang dikeluarkan Bahagian Teknologi Pendidikan adalah gagal untuk memenuhi kesemua aspek kemahiran tersebut.

Buku dan Odio Kaset yang di keluarkan oleh Bahagian Sekolah

telah meninggalkan kemahiran Muzik dan Gerakan, yang seterusnya akan membentuk pengajaran Tarian Tradisional. Sementara Bahan Pengajaran dan Pembelajaran yang dikeluarkan oleh Bahagian Teknologi Pendidikan pula telah mengenyahkan kemahiran Tiori Muzik dan Genderang.

Pihak Bahagian Sekolah dan pihak Bahagian Teknologi Pendidikan mempunyai alasan masing-masing kenapa mereka mengeluarkan bahan yang sedemikian rupa. Mereka mempunyai keyakinan mengenai apa yang mereka lakukan adalah sesuatu yang kena dan sesuai pada masa dan tempatnya. Bahagian Sekolah mengeluarkan buku dan kit pengajaran yang begitu terkongkong tidak disenangi oleh pihak yang mahukan guru sebagai golongan professional. Sebaliknya Bahagian Sekolah lebih memikirkan secara realiti apa yang berlaku disekolah daripada apa yang idealnya. Dalam keadaan mendesak kaedah perlu diketepikan yang penting adalah isi dan maksud.

Dari aspek falsafah pendidikan, guru sepatutnya dapat memilih dan mengadun bahan pelajaran daripada beberapa sumber. Guru tidak sepatutnya terikat kepada satu sumber sahaja. Walaupun bahan yang terdapat didalam sumber tersebut adalah mencukupi keperluan masa pengajaran. Guru mesti kreatif. (38)

(38) Tn. Haji baharin b. Hj. Zeinal, Jemaah Nazir Persekutuan
Temubual pada 5 Mac 1992

Bilangan guru yang ada pengetahuan muzik di sekolah-sekolah adalah amat berkurangan. Keluaran daripada Maktab Perguruan Ilmu Khas dan Maktab Perguruan Persekutuan Pulau Pinang tidak dapat menampung keperluan guru muzik yang diperlukan. Oleh kerana pengetahuan guru adalah termasuk kepada keperluan asas maka sesuatu langkah adalah perlu diambil untuk membolehkan guru yang tidak mempunyai pengetahuan muzik supaya boleh mengajar muzik. (39)

Masalah kekurangan guru yang berkebolehan mengajar muzik ini bukan sahaja disebabkan ketiadaan guru yang boleh mengajar muzik tetapi juga pengagihan guru disekolah oleh guru besar.

Oleh kerana matapelajaran Muzik ini bukannya merupakan matapelajaran yang penting didalam UPSR, guru besar selalunya meletakkan guru yang kurang baik atau kadang-kadang guru yang bermasalah yang mengajar Muzik. (40)

Bahan pengajaran yang dikeluarkan oleh Bahagian Teknologi Pendidikan adalah melalui beberapa tapisan dan saluran. Paling atas ia adalah dipersetujui oleh mereka yang memegang Dasar Pelajaran samada melalui CCC atau jelas tercatat di dalam Laporan Kabinet. Kemudian Bahagian ini, melalui Seksyen yang tertentu memanggil ahli-ahli panel yang terdiri

(39) En. Nazri Ahmad, temubual pada 26 Mei 1992.

(40) Cik Azizah Kassim, Pusat Perkembangan Kurikulum, temubual pada 17 Jun 1992.

daripada golongan yang mahir dalam bidang tersebut. Golongan ini boleh jadi terdiri daripada guru, jemaah nazir, kakitangan penting bahkan mereka yang berada diluar dari Kementerian Pendidikan pun di jemput untuk menjadi ahli panel matapelajaran ini. Yang penting mereka ini adalah mahir dalam bidang atau topik yang hendak Bahagian ini keluarkan sebagai siaran. Kemudian baru skrip di buat. Apabila skrip sudah siap barulah segala-galanya dilakukan oleh Bahagian ini. (41)

Bagi pihak guru pula, yang secara terusnya menjadi peranan penting dalam melaksanakan dasar yang diolah oleh Bahagian-Bahagian ini, menerima secara bulat-bulat apa yang dikeluarkan oleh Bahagian Sekolah Sekolah. Mereka setelah mendapat pendedahan mengenai matapelajaran ini melalui Kakitangan Penting (Key Personnel) mereka mengajarkannya di bilik bilik darjah tanpa banyak soal. Mengenai program yang dikeluarkan oleh bahagian Teknologi Pendidikan, mereka mengatakan bahawa mereka tidak diarahkan untuk mengikutinya. Guru dikira sudah menjalankan tugas dengan sempurna apabila menggunakan buku yang dikeluarkan oleh Bahagian Sekolah. (42)

(41) Tn. Haji Mizuar b. Hj. Naseruddin. Radio Pendidikan Temubual pada 4 Mac 1992

(42) Pn. KhairulBariah, Guru Muzik SRBBS/KP Muzik, temubual pada 6 Mac 1992.

BAB ENAM

6. PENUTUP

6.1 KESIMPULAN

6.1.1 Adalah sesuatu yang merugikan jika diperingkat pelaksanaan sesuatu dasar itu terdapat pertindihan. Oleh kerana tiap-tiap suatu yang dikeluarkan itu adalah melibatkan perbelanjaan yang besar, maka jika berlaku pertindihan maka perbelanjaannya adalah lebih besar lagi.

6.1.2. Skop atau bidang pelajaran tidak diperjelaskan, terutama didalam sukatan pelajaran. Terdapat banyak perkara-perkara yang terselindung yang jika dianalisisakan melibatkan pembentukan suatu skim pengajaran yang lebih besar pula. Ini menyebabkan sukar untuk dilaksanakan. Umpamanya didalam bahagian objektif untuk Tahap II, didapati tercatit mengenai penciptaan irama dan melodi. Penciptaan ini bukannya perkara mudah. Ia hanya boleh dilakukan setelah murid itu mampu membaca not. Dalam masa yang singkat ia tidak boleh dicapai.

6.1.3. Pelajaran yang terancang ini menyebabkan kebosanan didalam bilik darjah. Pembelajaran menjadi kaku. Hormat

murid terhadap guru adalah kurang. Jika guru hanya menggunakan kaset seratus peratus maka murid menganggap guru itu tidak lebih daripada seorang "operator radio kaset".

6.2 SARANAN-SARANAN

6.2.1 Pusat Perkembangan Kurikulum mestilah mengambil alih tugas mengeluarkan bahan pengajaran. Tugas mengeluarkan bahan pengajaran adalah bidang tugas Pusat Perkembangan Kurikulum dan bukannya tugas Bahagian Sekolah-sekolah. Ini adalah bersesuaian dengan para 290 (a) Laporan kabinet:

"menggubal rancangan kurikulum dengan berpandukan hasil penyelidikan dan penilaian bagi mencapai matlamat pendidikan di peringkat rendah dan menengah, menyediakan bahan sokongan untuk guru-guru berkaitan dengan kaedah mengajar yang berkesan dengan tujuan meninggikan lagi mutu pengajaran dan pembelajaran di sekolah"

6.2.2 Pusat Perkembangan Kurikulum juga mesti mengambil balik tugas menjadi urusetia kepada Jawatankuasa Pusat Kurikulum, Kementerian Pendidikan daripada Bahagian Sekolah-sekolah.

6.2.3 Suatu usaha yang menyeluruh ke semua Bahagian di Kementerian Pendidikan, terutama sekali Bahagian Sekolah, Bahagian Teknologi Pendidikan, Bahagian Pendidikan Guru,

Jemaah Nazir Persekutuan. Juga orang perseorang yang berminat dengan lapangan pendidikan muzik patut dipertemukan untuk mengkaji semula kurikulum pelajaran muzik Tahap II ini. Ia mestilah dikendalikan oleh Pusat Perkembangan Kurikulum.

6.2.4 Setelah lapan tahun Program Pendidikan Muzik Tahap II ini berjalan, maka diharapkan guru sudah boleh menguasai matapelajaran ini. Kakitangan penting, Nazir dan Penyelia Muzik patut membantu guru untuk mendapatkan sumber pengajaran yang lain yang boleh digunakan bersama-sama dengan buku teks pengajaran muzik itu. Ini membantu guru untuk menghidupkan suasana pengajaran yang kaku didalam bilik darjah.

6.2.5 Pusat Perkembangan Kurikulum dengan kerjasama Bahagian-Bahagian yang lain patut menilai semula arah kurikulum matapelajaran muzik dan membuat intepretasi semula terhadap Laporan Kabinet yang lebih condong kearah Tarian Tradisional itu.

6.2.6 Matapelajaran muzik, digolongkan dalam kumpulan Seni dan rekreasi oleh Pusat Perkembangan Kurikulum, membawa erti bahawa muzik adalah dalam kumpulan Seni Lukis dan Pendidikan Jasmani. Di dalam Laporan Kabinet pula meletakkan muzik ini didalam kumpulan Pendidikan Jasmani dan Kesihatan, Seni Lukis dan Pertukangan Tangan, Kegiatan-kegiatan ko-kurikulum

yang kesemuanya mendapat lebihkurang 20% daripada jumlah peruntukan masa dalam seminggu.

Apa yang berlaku dalam pembahagian masa persekolahan sekarang ini ialah:

a) Bahasa dan Matematik	53%
b) Kebolehan memahami alam sekitar	17%
c) Seni dan rekreasi	17%
d) Ugama/Moral	13%

Jumlah	100%
--------	------

Apabila matapelajaran Kemahiran Manipulatif di masukkan kedalam kurikulum persekolahan, maka matapelajaran Bahasa Malaysia telah dikurangkan selama 30 minit atau satu waktu untuk matapelajaran Kemahiran Manipulatif ini. Sementara matapelajaran Amalan Perdagangan pula telah mengambil 30 minit lagi dari matapelajaran Matematik pula. Pengikisan ini hanya dilakukan kepada matapelajaran teras. Sedangkan matapelajaran seni dan rekreasi ini tidak tersentuh. Apakah akan terjadi apabila matapelajaran Kemahiran Hidup yang memerlukan seorang-kurangnya 2 waktu diperkenalkan ke sekolah rendah nanti. Apakah matapelajaran Bahasa Malaysia juga yang akan dikorbankan.

Satu kajian semula patut dibuat. Pemberatan pelajaran mengenai kebolehan memahami alam sekitar patut melebihi pemberatan matapelajaran seni dan rekreasi.

Pembahagian masa yang dicadangkan itu ialah:

a) Bahasa dan Matematik	50%
b) Kebolehan Memahami alam sekitar	30%
c) Seni dan Rekreasi	10%
d) Agama dan Moral	10%

Matapelajaran Muzik dan Seni Lukis sepatutnya adalah dalam bentuk pendedahan dan tidak seharusnya dibuat secara terperinci dan mendalam. Aspek aspek tiori, memainkan instrumen, tarian eloklah digugurkan. Memadai dengan kemahiran nyanyian dan genderang sahaja.

Dengan bertambahnya pemberatan untuk bidang kebolehan memahami alam sekitar ini bolehlah dikembalikan semula masa yang telah diambil oleh Kemahiran Manipulatif itu kepada matapelajaran Bahasa Melayu dan masa yang diambil oleh Amalan Perdagangan itu diserahkan semula kepada Matematik.

BIBLIOGRAFI

1. Mahathir bin Mohamad, Dato' Seri, Dr. Laporan Kabinet Mengkaji Perlaksanaan Dasar Pelajaran Kebangsaan, DBP 1974.
2. Mohd. Nazri Ahmad, Pelajaran Muzik Tahun lima, DBP 1987
3. Radio Pendidikan, Nota Guru, Nyanyi Bersama Tahun 4,5,6, Bahagian Teknologi Pendidikan, 1989.
4. Pusat Perkembangan Kurikulum, Sukatan Pelajaran Sekolah Rendah: MUZIK, DBP 1983.
5. Bahagian teknologi Pendidikan Laporan Tahunan 1988 dan 1986,
6. Informan-Informan: Tn. Haji Mizuar Hj. Nasaruddin
Ketua Penolong Pengarah
Radio Pendidikan

Tuan Haji Abu Samah Mohd. Amin,
Ketua Penolong Pengarah,
Televisyen Pendidikan

Tn. Haji Mohd. Nazri Ahmad
Penulis Buku "Pelajaran Muzik
Tahun Lima

En. Zainal Ariffin Abd. Ghani,
Pengelola Muzik,
Bahagian Sekolah-Sekolah ,
Kementerian Pendidikan.

Cik Azizah bt. Kassim,
Penolong Pengarah Kurikulum,
Pusat Perkembangan Kurikulum.

Tuan Haji Baharin b. Hj. Zainal,
Nazir Persekutuan.

En. A. Malek Shahar Hamzah,
Penerbit Televisyen Pendidikan.

En. Osman b. Nabun,
Pegawai Matapelajaran Muzik,
Bahagian Teknologi Pendidikan.

En. Mohd. Rashidi Ibrahim,
Pengelola Muzik,
Bahagian Sekolah-Sekolah.

En. A. Hamid b. Baharuddin,
Bekas Nazir Persekutuan.

LAMPIRAN

1

UNIT

1

MINGGU 1

1. Nyanyian

1.1 Lagu

Menyanyi Lagu 1 dengan ton yang tepat.

1.2 Pic

Menyanyi balik rangkai lagu dengan tepat.

1.3 Solfa

Mengukuhkan tonaliti melalui solfa.

2. Teori

2.1 Mengesan dan mengenal:

2.2 Mengenal:

- i. Tangga nada B^b major.
- ii. Triad tonik C major dan G major.

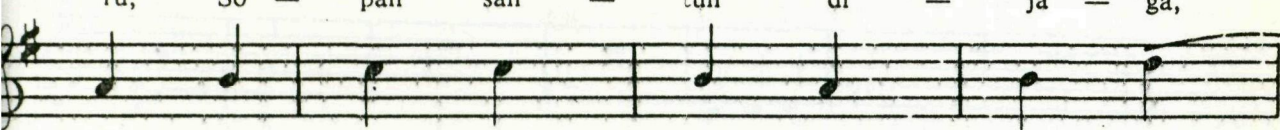
Lagu
Menyanyi Lagu 1 dengan iringan keset. (Rujuk Skor Lagu 1 di bawah)

SKOR LAGU 1
HATI MULIA

Andante A — was ka—wan ku pe — san — an gu—

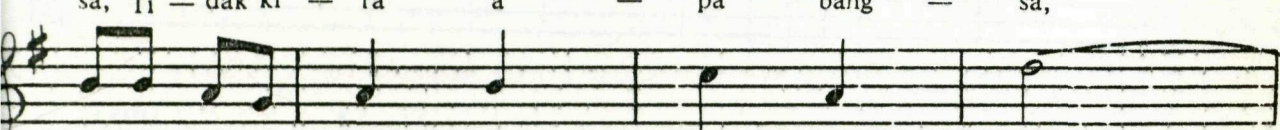
ru, So — pan san — tun di — ja — ga,

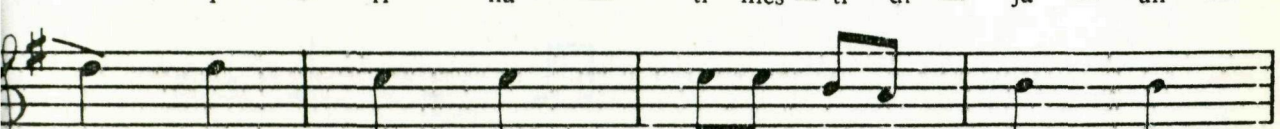
Ber — ha — ti mu — li — a sen — ti — a —

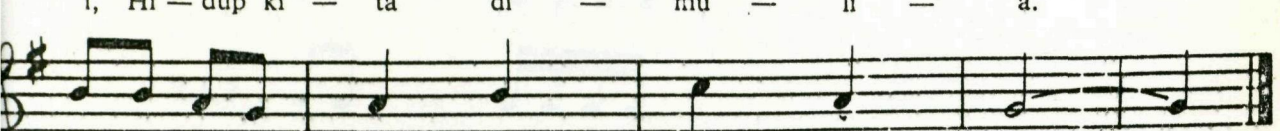
sa, Ti — dak ki — ra a — pa bang — sa,

I — ri ha — ti mes — ti di — ja — uh —

i, Hi — dup ki — ta di — mu — li — a.

Andante : kelajuan seperti orang berjalan)

Menyanyi balik rangkai lagu yang dibunyikan oleh piano dengan iringan keset.

Latihan Pic 1 (a)

Latihan Pic 1 (b)

3. Teori

3.1 Nilai not = semikuaver

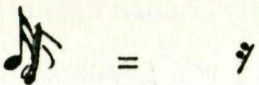
3.1.1 =

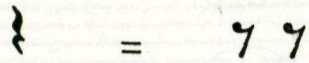
3.1.2 =

3.1.3 =

3.1.4 =

3.2 Tanda rehat ♯

3.2.1 = ♯

3.2.2 = ♯ ♯

3.2.3 = ♯ ♯ ♯ ♯

3.2.4 ♯ ♯ = ♯ ♯ ♯ ♯

3.2.5 ♯ = ♯ ♯

4. Nyanyian

Menyanyi Lagu I dengan iringan keset. (Rujuk Skor Lagu 1 di muka surat 3)

1. Teori

1.1 Pembentukan tangga nada B major:

(i) B^b C D E F G A B
1 2 3 4 5 6 7 8

(ii) $\underbrace{B \quad C \quad D \quad E^b}_{\text{Tetrakod Satu}} \quad \underbrace{F \quad G \quad A \quad B}_{\text{Tetrakod Dua}}$

(iii) $\underbrace{B \quad C \quad D \quad E}_{\text{Tetrakod Satu}} \quad \underbrace{F \quad G \quad A \quad B}_{\text{Tetrakod Dua}}$
Intervals: 1, 1, $\frac{1}{2}$, 1, 1, 1, $\frac{1}{2}$

Dalam tangga nada major, jarak di antara not ke 3 dan not ke 4, serta not ke 7 dan not ke 8 adalah separuh langkah.

1.2 Triad tonik

1.2.1 Tonik ialah not pertama bagi sebarang tangga nada.

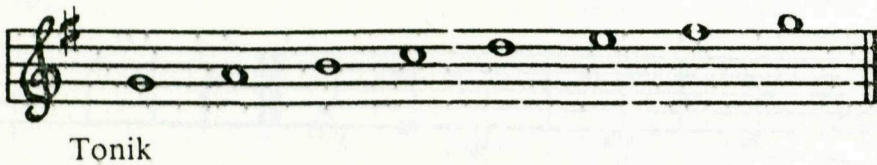
Contoh:

Bagi tangga nada C major not pertamanya, C adalah not "tonik".

C major

G major

1.2.2 Triad ialah tiga not yang terdiri daripada not pertama, ketiga, dan kelima bagi sebarang tangga nada yang dibunyi atau dinyanyikan serentak.

Contoh:

(i) Triad tonik C major:

(ii) Triad tonik G major dengan tangga nada:

(iii) Triad tonik G major tanpa tanda nada:

2. Solfa

2.1 Kedudukan "la" pada baluk.

Contoh: C major

(Bunyi not ke 6 dari tonik)

2.2 Menyanyi latihan solfa dengan iringan keset:

Latihan Solfa 1 (a)

Latihan Solfa 1 (b)

3. Lagu

Menyanyi Lagu 1 dengan iringan keset. (Rujuk Skor Lagu 1 di muka surat 3).

MINGGU II

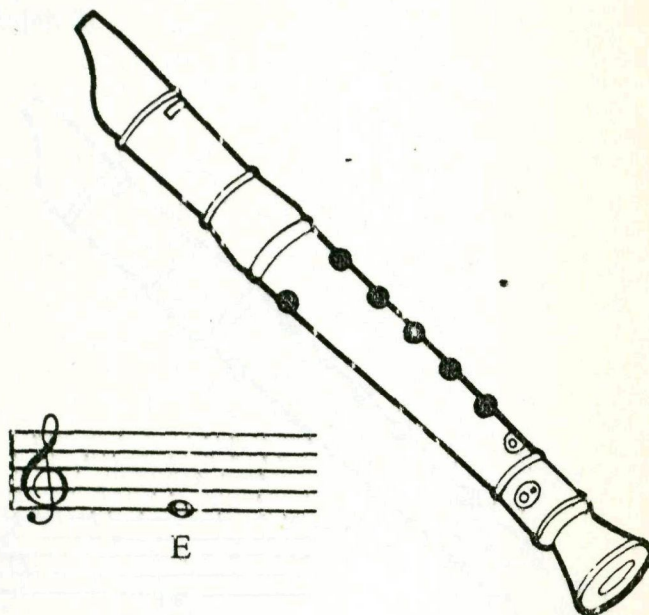
1. **Teori**
Pengukuhan pengajaran-pembelajaran teori Minggu I
2. **Rekoder**
Mempraktikkan pembelajaran teori melalui permainan rekoder — not E, D.

1. **Teori**
Mengulangkaji pelajaran MINGGU 1.

2. **Rekoder**
2.1 Penjarian not E (Lihat Gambar 1 dan Rajah 1).

Gambar 1

Rajah 1

- 2.2 Meniup not E dengan iringan keset.

Latihan Rekoder 1 (a)

Latihan Rekoder 1 (b)

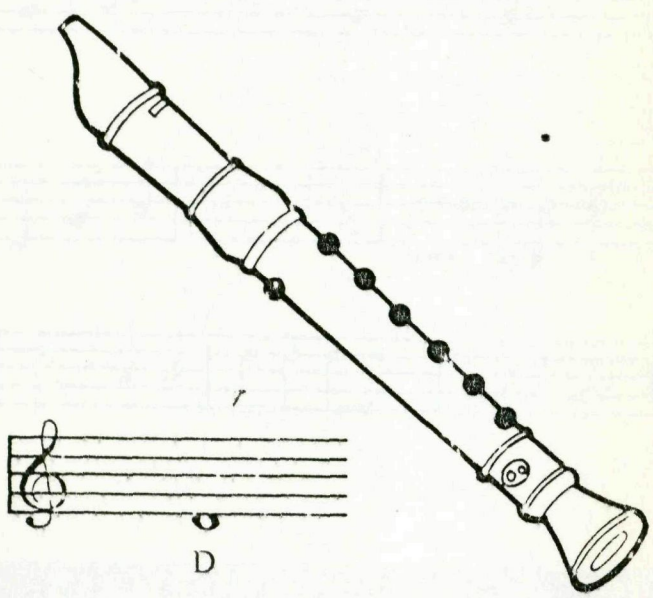

2.3 Penjarian not D (Lihat Gambar 2 dan Rajah 2).

Gambar 2

Rajah 2

2.4 Meniup not D dengan iringan keset.

Latihan Rekoder 1 (e)

Latihan Rekoder 1 (f)

PELATARAN 4

1. Rekoder

Meniup not E dan D dengan iringan keset.

(Rujuk Latihan Rekoder 1 (a),(b),(c),(d),(e) dan (f) di muka surat 9, 10 dan 11)

2. Kaunter Lagu Nyanyian

Meniup kaunter lagu nyanyian dengan iringan keset.

(Rujuk Skor Melodi + Kaunter Lagu Nyanyian 1 di bawah dan di muka surat 12)

SKOR MELODI + KAUNTER LAGU NYANYIAN 1

HATI MULIA

ANDANTE

Handwritten musical notation for the first system, measures 1-4. Treble clef, key of D major. Notes: D4, A4, A4, G4, F#4, G4.

Handwritten musical notation for the second system, measures 5-8. Treble clef, key of D major. Notes: F#4, E4, F#4, G4.

Handwritten musical notation for the third system, measures 9-12. Treble clef, key of D major. Notes: E4, F#4, G4, A4, F#4, G4.

Handwritten musical notation for the fourth system, measures 13-16. Treble clef, key of D major. Notes: F#4, E4, F#4, G4.

Handwritten musical notation for the fifth system, measures 17-20. Treble clef, key of D major. Notes: E4, F#4, G4, A4, F#4, G4.

MINGGU III

1. Nyanyian

Menyanyi Lagu 1 sebagai asas iringan bagi pembelajaran genderang.

2. Genderang

2.1 Mempraktikkan pengajaran-pembelajaran teori melalui permainan alat kerincing dan kastanet.

2.2 Menggabungkan aktiviti genderang dengan nyanyian.

3. Rekoder

3.1 Mengiringi Lagu 1 dengan kaunter lagu nyanyian.

3.2 Menggabungkan aktiviti rekoder dengan nyanyian.

1. **Nyanyian**
Menyanyi Lagu 1 dengan iringan keset. (Rujuk Skor Lagu 1 di muka surat 3)
2. **Genderang**
Menepuk tangan mengikut kumpulan alat genderang masing-masing.
(Rujuk Skor Lagu + Genderang 1 di bawah)

SKOR LAGU + GENDERANG 1

HATI MULIA

ANDANTE

A — was ka—wan — ku pe — san — an gu—

ru, So — pan san — tun di — ja — ga,

Ber — ha — ti mu—li — a sen — ti — a—

sa, Ti — dak ki — ra a — pa bang -- sa,

I, ri ha — ti mes — ti di — ja — uh-

i, Hi—dup ki — ta di mu — li — a.

PELAJARAN 6

1. Genderang

Bermain alat genderang/menyanyi mengikut kumpulan masing-masing dengan iringan keset. (Rujuk Skor Lagu + Genderang 1 di muka surat 14 dan 15)

2. Rekoder

Meniup kaunter lagu nyanyian dengan iringan keset.

(Rujuk Skor Melodi + Kaunter Lagu Nyanyian 1 di muka surat 11 dan 12)

MINGGU IV

1. Rekoder

Menggabungkan kaunter lagu nyanyian dengan melodi Lagu 1.

2. Genderang

Menggabungkan permainan genderang dengan rekoder.

1. **Rekoder**

Meniup kaunter lagu nyanyian dengan iringan keset.

(Rujuk Skor Melodi + Kaunter Lagu Nyanyian 1 di muka surat 11 dan 12)

2. **Genderang**

Bermain alat genderang/menyanyi mengikut kumpulan masing-masing dengan iringan keset.

(Rujuk Skor Lagu + Genderang 1 di muka surat 14 dan 15)

3. **Rekoder/Genderang**

Meniup rekoder/bermain alat genderang mengikut kumpulan masing-masing dengan iringan keset.

(Rujuk Skor Lengkap 1 di bawah)

SKOR LENGKAP 1

HATI MULIA

ANDANTE

A — was ka—wan — ku pe — san — an gu—

ru, So — pan san — tun di — ja — ga,

Ber — ha — ti mu-li — a sen — ti — a-

First system of a musical score, measures 1-4. The score is written for three parts: a vocal line (top), a piano accompaniment line (middle), and a keyboard line (bottom). The key signature is one sharp (F#). The vocal line begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The piano accompaniment line begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The keyboard line begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The lyrics are: Ber — ha — ti mu-li — a sen — ti — a-.

sa, Ti-dak ki — ra a — pa bang — sa,

Second system of a musical score, measures 5-8. The score is written for three parts: a vocal line (top), a piano accompaniment line (middle), and a keyboard line (bottom). The key signature is one sharp (F#). The vocal line begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The piano accompaniment line begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The keyboard line begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The lyrics are: sa, Ti-dak ki — ra a — pa bang — sa,

I — ri ha — ti mes — ti di — ja — uh-

Third system of a musical score, measures 9-12. The score is written for three parts: a vocal line (top), a piano accompaniment line (middle), and a keyboard line (bottom). The key signature is one sharp (F#). The vocal line begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The piano accompaniment line begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The keyboard line begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The lyrics are: I — ri ha — ti mes — ti di — ja — uh-

i, Hi—dup ki — ta di — mu — li — a.

The musical score consists of four staves. The first two staves are for the vocal parts, both in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The third staff is labeled 'KERIN.' and the fourth is labeled 'KAST.'. The music is written in a 4/4 time signature. The vocal parts have lyrics: 'i, Hi—dup ki — ta di — mu — li — a.' The 'KERIN.' part consists of a single note on the first line of the staff. The 'KAST.' part consists of a single note on the first line of the staff.

PELAJAKAN 8

Rekoder/Genderang

Meniup rekoder/bermain alat genderang mengikut kumpulan masing-masing dengan iringan keset. (Rujuk Skor Lengkap 1 di muka surat 17, 18 dan 19)

MINGGU V

Menggabungjalinkan aktiviti-aktiviti nyanyian, genderang dan rekoder.

PELAJARAN 9

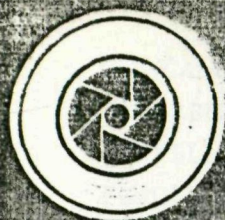
Lagu/Genderang/Rekoder

Menyanyi/bermain alat genderang/meniup rekoder mengikut kumpulan masing-masing dengan iringan keset. (Rujuk Skor Lengkap 1 di muka surat 17, 18 dan 19)

PELAJARAN 10

Lagu/Genderang/Rekoder

Menyanyi/bermain alat genderang/meniup rekoder mengikut kumpulan masing-masing dengan iringan keset. (Rujuk Skor Lengkap 1 di muka surat 17, 18 dan 19)

BTP

RADIO PENDIDIKAN

BAHAGIAN TEKNOLOGI PENDIDIKAN
KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA

NOTA GURU

NYANYI BERSAMA
TAHUN 4, 5, 6

RANCANGAN : NYANYI BERSAMA TAHUN 4, 5 & 6.
PENERBIT : MD. ASRAR B. HJ. SAID
PENYELIA MATA PELAJARAN (MUZIK) : OSMAN B. NABUN
PENULIS : MAHZAN B. MANAN

PENGENALAN:

Siri rancangan Nyanyi Bersama telah terhenti buat seketika waktu. Kini diwujudkan kembali dengan cara persembahan yang baru mengikut perkembangan muzik semasa. Dahulunya alat iringan nyanyian hanya menggunakan piano sahaja, maka ini siri Nyanyi Bersama diiringi dengan empat alat iringan (four pieces band) demi untuk menukar selera pendengaran kanak-kanak. Tujuan diadakan iringan dengan empat alat muzik adalah antaranya untuk:

- a) menarik minat kanak-kanak kearah nyanyian.
- b) menjadikan Rancangan Nyanyi Bersama lebih menarik dan berkesan.
- c) mendapatkan harmoni dan kolorton diantara gabungan alat-alat muzik yang digunakan.

Lagu-lagu yang dipilih adalah bersesuaian dan berunsurkan pendidikan yang dirancang khas untuk tahun 4, 5 & 6.

Dalam siri yang baru ini kita mengajak kanak-kanak menyanyi dan bukannya mengajar cara untuk menyanyi. Adalah diharapkan dengan adanya rancangan tersebut, kanak-kanak dapat menghayati muzik disamping meluaskan bakat yang telah sedia ada. Dengan secara tidak langsung gabungjalinkan dengan mata pelajaran-pelajaran lain terdapat dari lirik-lirik lagu.

ISI KANDUNGAN:

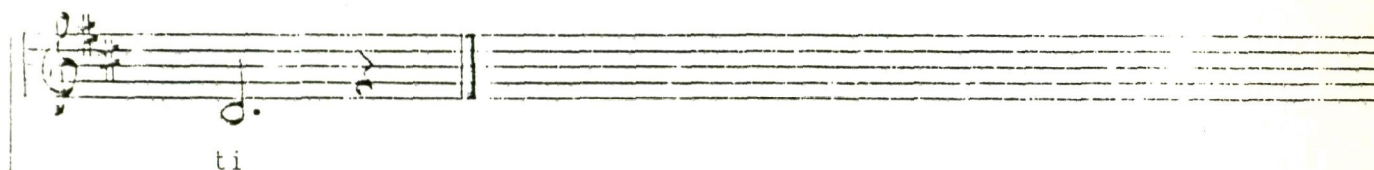
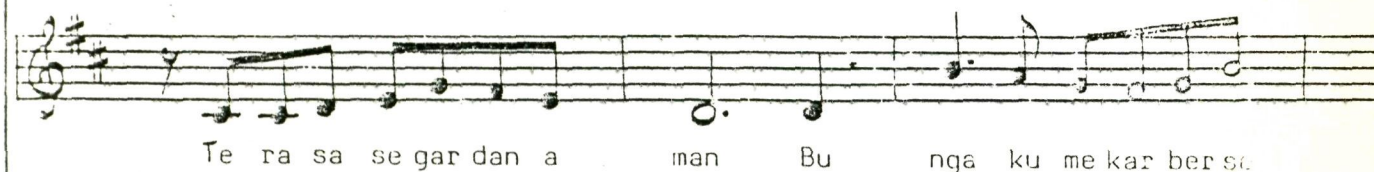
NAMA LAGU	PENCIPTA
1. BUNGA DI TAMAN	Osman Nabun
2. RAMA-RAMA	Mahzan Manan
3. TAMAN MINI KU	Osman Nabun
4. KENANGAN DESA KU	Azlan Harun
5. LOMPAT-LOMPAT	Mahzan Manan
6. PESTA RIA	Nazli Abdullah
7. BERPANTUN	Mahzan Manan
8. INGIN BERJASA	Nasir Yusoff
9. AMALAN MULIA	Dzulkifli Abd. Razak
10. PESANAN GURU	Mahzan Manan
11. KASIH IBU	Dzulkifli Abd. Razak
12. JIRAN TETANGGA	Mohd. Dawam Daldiri
13. BACA BUKU	Mahzan Manan
14. BATIK	Azlan Marun
15. PAYUNG	Dzulkifli Abd. Razak
16. NELAYAN	Mahzan Manan
17. TUDUNC SAJI	Mohd. Dawam Daldiri

FOTOSTAT TIDAK DIBENARKAN

Bunga di Taman

Lagu & Lirik:
Osman Nabun

Gembira

Rama-Rama

Sederhana

Lagu & Lirik:
Mahzan Manan

Li hat ra ma ra ma i tu Be bas gem bi
ler bang ke sa na ke ma ri Ber su ka ri

ra Ber war na war ni sa yap nya Ba gai pe la
a Ku ber la ri ber sa ma nya

2
ngi Ke hu jung de sa

Taman Mini Ku

Lagu & Lirik:
Osman Nabun

Sederhana

la man mi ni ku yang in dah Hi
war ang griktan me la ti Su

as de ngan po kok bu nga Bi ru ku ning ju
bur me kar tambah se ri Ra ma ra ma ber

ga me rah Ka wán ka wan ra mai yang su ka Ma
ter ba ngan Meng hi

2
sap ma du di jam ba ngan

Kenangan Desa Ku

Sederhana

Lagu & Lirik:
Azlan Harun

In dah lu as ter ben tang Bu
hon nyi ur me lam bai Di

mi yang meng hi jau Sa yup ma ta me
ti up sang ba yu De sa yang in dah

man dang Bu rung bu rung ber ki cau A
per mai Ke na ngan di de sa ku lem

ir su ngai me nga lir Da un da un ber
pat ku di la hir kan Tem pat a ku ber

go yang A man dan ten te ram
ma in Ke na ngan

Po de sa ku

Lompat-Lompat

Sederhana

Lagu & Lirik:
Mahzan Manan

Lompat lom pat ma ri lah lom pat Ce
Lompat lom pat ma ri lah lom pat Ja

pat lah ce pat ki ta me lom pat Sa tu du a ti
nganlah tung gu nan ti ter lam bat Li ma e nam tu

ga dan em pat Siapa du lu di a lah da pat
juh dan la pan Ma ri se mua ja nganlah se gan

Pesta Ria

Lagu & Lirik:
Nazli Abdullah

Gembira (cha-cha)

Se ko lah ku di hi as in dah

Me nyam but pes ta ri a Ka mi se mua me ra

sa me gah Ha di rin se mua bergem bi

ra Ge rai ma ka nan dan mi nu man

Se mua nya di se dia kan A ca ra pen tas dan

pa me ran Se mua nya men da pat sam bu tan

Berpantun

Waltz - Sedang

Lagu & Lirik:
Mahzan Manan

Pi sang lah e mas ba wa be la yar Ma
ah cempe dak di lu ar pa gar Am

sak se bi ji di a tas pe ti Hu
bil lah ga lah to long jo lok kan Ka

tang lah e mas bo leh di ba yar Hu
mi lah bu dak ba ru be la jar Sa

tang lah bu di di ba wa ma ti Bu
lah dan si lap ha rap ma af

kan

Ingin Berjasa

Lagu & Lirik:
Nasir Yusuf

Dengan Riang

Ku ra sa bang ga ri ang gem bi ra Men ja
di a nak Malay si a Ra jin be ker ja te kun
ber us ha ta at pa da Ru kun Ne ga ra Ku de
ngar ka ta na si hat gu ru Hor ma ti ka wan se
mua Bi la ku be sar i ngin ber ja sa Ke pa
da ne ga ra Ma lay sia

Amalan Mulia

Lagu & Lirik:
Dzulkifli Abd. Razak

Dengan Riang

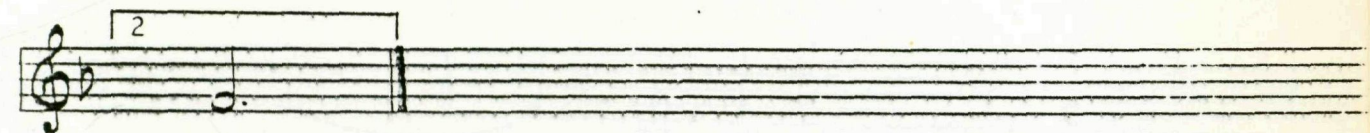
Hor mat i bu ba pa ju ga gu ru ki ta I tu

lah a ma lan mu li a l kut lah un dang un dang

ne ga ra Mem be na ne ga ra ja ya Hor mat

ya

Pesanan Guru

Lagu & Lirik:
Henifan Razak

Sedang

l ngat hai ka wan ka wan Ja

ga bu di ba ha sa Ja ngan ber si kap

som bong O rang ti dak su ka Ma ri ki

ta sa ma sa ma

Ma ri i kut pe sa nan gu

ru

Kasih Ibu

Lagu & Lirik:
Dzulkifli Abd. Razak

Sederhana

l bu yang ku sa ya ngi Tem pat me nga
Kau be lai da ku man ja Se ti ap ma

du lem pat a ku ber man ja
sa l tu lah ka sih i bu

Pe nuh ka sih dan mes ra
Se men jak da ri du lu

Jiran Tetangga

Lagu & lirik:
Mond. Dawan Daldiri

lnang

Ji ran te tang ga ha rus di u ta na
Ban tu mem ban tu dan be ker ja sa ma

1
lo long me no long du ber te gur sa pa
Ber sa tu pa du

2
a man ne ga ra Ber go tong ro yong

pa kat mua fa kat A kan ter ca pai a pa yang

di has rat Kun jung me ngun jung

be ra mah mes ra l tu a ma lan yang mu li

a

Baca Buku

Dengan Riang

Lagu & Lirik:
Mahzan Manan

Ma ri lah ka wan ka wan ku Be la jar memba
Ja ngan su ka bu ang ma sa Gu na kan un tuk

ca bu ku Ra jin ra jin lah se la lu
mem ba ca Ka lau ra jin ba ca bu ku

len tu ki ta a kan ma ju
Ba nyak il mu ki ta ta hu

Batik

Lagu dan Lirik:
Azlan Harun

Dengan Riang

Ka in pu tih di co rak co
Ka in ba tik ba ju pun ba

rak tik War na war ni ber bu nga bu
Nam pak in dah di pa kai can

nga l tu lah wa ri san bu da ya ne ga
tik Ma ri ka kak a bang ma ri a dik a

ra Pa kai an ha ri an bangsa Ma lay si
dik Ju ga i bu a yah cu ba pa kai ba

a
tik

Payung

Gembira

Lagu & Lirik:
Dzulkifli Abd. Razak

A pa bi la ha ri hu jan pun ti ba Se di

a kan lah pa yung ki ta Ki ta ti dak a kan ba

sah dek hu jan l tu lah ke gu na an- nya Wa

lau ha ri ce rah yang sa ngat pa nas Pa yung

a kan te tap ber gu na Ber tam bah can tik ji ka

a da war na Se mua nya di si nar ca ha ya

Nelayan

Sederhana

Lagu & Lirik:
Mahzan Manan

Ne la yan di la u tan Pergi me nang kap i

kan Ba nyak ha sil tang ka pan Un tuk

ju al di pe kan Ha rung om bak ge lom

bang Da ri pa gi ke pe tang Gi gih

ber us ha un tuk ke luar ga Ha ti ra sa gem bi

ra Gi gih ra sa gem bi ra

Tudung Saji

Lagu & Lirik:
Mohd. Dawam Daldiri

Asli

lu dung sa ji pu sa ka bangsa - ku
nis te kun nya be ker - ja

Sung guh in dah dan me na wan kal bu
Da un' meng kuang in dah di a nyam nya

Ja di hia san di ko ta dan de sa
War na war ni dan me mi kat ha ti

Lam bang se ni yang ke kal a ba di
Tu dung sa ji wa

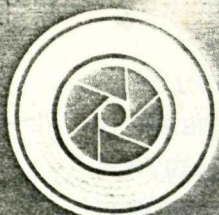
Ga dis ma ri san per ti wi Can

lik me nu top hi - da - ngan Mo

lek me ngi kut pan - da - ngan Ni

lai bu da ya Ma lay sia Wa ri san ki

ta kan di san junq ting qi

BTP

RADIO PENDIDIKAN

**BAHAGIAN TEKNOLOGI PENDIDIKAN
KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA**

NOTA GURU

NYANYI BERSAMA
TAHUN 4, 5, 6

RANCANGAN : NYANYI BERSAMA TAHUN 4, 5 & 6.
PENERBIT : MD. ASRAR B. HJ. SAID
PENYELIA MATA PELAJARAN (MUZIK) : OSMAN B. NABUN
PENULIS : MAHZAN B. MANAN

PENGENALAN:

Siri rancangan Nyanyi Bersama telah terhenti buat seketika waktu. Kini diwujudkan kembali dengan cara persembahan yang baru mengikut perkembangan muzik semasa, Dahulunya alat iringan nyanyian hanya menggunakan piano sahaja, maka ini siri Nyanyi Bersama diiringi dengan empat alat iringan (four pieces band) demi untuk menukar selera pendengaran kanak-kanak. Tujuan diadakan iringan dengan empat alat muzik adalah antaranya untuk:

- a) menarik minat kanak-kanak kearah nyanyian.
- b) menjadikan Rancangan Nyanyi Bersama lebih menarik dan berkesan.
- c) mendapatkan harmoni dan kolorton diantara gabungan alat-alat muzik yang digunakan.

Lagu-lagu yang dipilih adalah bersesuaian dan berunsurkan pendidikan yang dirancang khas untuk tahun 4, 5 & 6.

Dalam siri yang baru ini kita mengajak kanak-kanak menyanyi dan bukannya mengajar cara untuk menyanyi. Adalah diharapkan dengan adanya rancangan tersebut, kanak-kanak dapat menghayati muzik disamping meluaskan bakat yang telah sedia ada. Dengan secara tidak langsung gabungjalinkan dengan mata pelajaran-pelajaran lain terdapat dari lirik-lirik lagu.

ISI KANDUNGAN:

NAMA LAGU	PENCIPTA
1. BUNGA DI TAMAN	Osman Nabun
2. RAMA—RAMA	Mahzan Manan
3. TAMAN MINI KU	Osman Nabun
4. KENANGAN DESA KU	Azlan Harun
5. LOMPAT—LOMPAT	Mahzan Manan
6. PESTA RIA	Nazli Abdullah
7. BERPANTUN	Mahzan Manan
8. INGIN BERJASA	Nasir Yusoff
9. AMALAN MULIA	Dzulkifli Abd. Razak
10. PESANAN GURU	Mahzan Manan
11. KASIH IBU	Dzulkifli Abd. Razak
12. JIRAN TETANGGA	Mohd. Dawam Daldiri
13. BACA BUKU	Mahzan Manan
14. BATIK	Azlan Marun
15. PAYUNG	Dzulkifli Abd. Razak
16. NELAYAN	Mahzan Manan
17. TUDUNG SAJI	Mohd. Dawam Daldiri

Bunga di Taman

Lagu & Lirik:
Osman Nabun

Gembira

The musical score is written on six staves in G major (one sharp) and 4/4 time. The melody is simple and cheerful, with lyrics in Indonesian. The lyrics are: Ku gu na ma sa yang la pang Me na nam bunga di ta man Can tik nya bi la di pan dang Te ra sa se gar dan a man Bu nga ku me kar ber se ri Me lur te ra tai me la ti In dah nya berwar na war ni Ha rum nya me mi kat ha ti. The score ends with a double bar line on the sixth staff.

Ku gu na ma sa yang la pang Me na nam bunga di ta
man Can tik nya bi la di pan dang
Te ra sa se gar dan a man Bu nga ku me kar ber se
ri Me lur te ra tai me la ti In
dah nya berwar na war ni Ha rum nya me mi kat ha
ti

Rama-Rama

Sederhana

Lagu & Lirik:
Mahzan Manan

Li hat ra ma ra ma i tu Be bas gem bi
ler bang ke sa na ke ma ri Ber su ka ri

ra Ber war na war ni sa yap nya Ba gai pe la
a Ku ber la ri ber sa ma nya

ngi Ke hu jung de sa

Taman Mini Ku

Lagu & Lirik:
Osman Nabun

Sederhana

la man mi ni ku yang in dah Hi
war ang griktan me la ti Su

as de ngan po kok bu nga Bi ru ku ning ju
bur me kar tambah se ri Ra ma ra ma ber

ga me rah Ka wán ka wan ra mai yang su ka Ma
ter ba ngan Meng hi

sap ma du di jam ba ngan

Kenangan Desa Ku

Sederhana

Lagu & Lirik:
Azlan Harun

In dah lu as ter ben tang Bu
hon nyi ur me lam bai Di

mi yang meng hi jau Sa yup ma ta me
ti up sang ba yu De sa yang in dah

man dang Bu rung bu rung ber ki cau A
per mai Ke na ngan di de sa ku Tem

ir su ngai me nga lir Da un da un ber
pat ku di la hir kan Tem pat a ku ber

go yang A man dan ten te ram
ma in Ke na ngan

Po de sa ku

Lompat-Lompat

Sederhana

Lagu & Lirik:
Mahzan Manan

The musical score is written on three staves in 6/8 time. The melody is simple, using a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are in Indonesian and are aligned with the notes on the staves.

Lompat lom pat ma ri lah lom pat Ce
Lompat lom pat ma ri lah lom pat Ja

pat lah ce pat ki ta me lom pat Sa tu du a ti
nganlah tung gu nan ti ter lam bat Li ma e nam tu

ga dan em pat Siapa du lu di a lah da pat
juh dan la pan Ma ri se mua ja nganlah se gan

Pesta Ria

Gembira (cha-cha)

Lagu & Lirik:
Nazli Abdullah

Se ko lah ku di hi as in dah

Me nyam but pes ta ri a Ka mi se mua me ra

sa me gah Ha di rin se mua bergem bi

ra Ge rai ma ka nan dan mi nu man

Se mua nya di se dia kan A ca ra pen tas dan

pa me ran Se muanya men da pat sam bu tan

Berpantun

Waltz - Sedang

Lagu & Lirik:
Mahzan Manan

Pi sang lah e mas ba wa be la yar Ma
ah cempe dak di lu ar pa gar Am

sak se bi ji di a tas pe ti Hu
bil lah ga lah to long jo lok kan Ka

tang lah e mas bo leh di ba yar Hu
mi lah bu dak ba ru be la jar Sa

tang lah bu di di ba wa ma ti Bu
lah dan si lap ha rap ma af

kan

Ingin Berjasa

Lagu & Lirik:
Nasir Yusuf

Dengan Riang

Ku ra sa bang ga ri ang gem bi ra Men ja
di a nak Malay si a Ra jin be ker ja te kun
ber us ha la at pa da Ru kun Ne ga ra Ku de
ngar ka ta na si hat gu ru Hor ma ti ka wan se
mua Bi la ku be sar i ngin ber ja sa Ke pa
da ne ga ra Ma lay sia

Amalan Mulia

Lagu & Lirik:
Dzulkifli Abd. Razak

Dengan Riang

The musical score is written on four staves in G major (one sharp) and 4/4 time. The melody is simple and rhythmic, with lyrics written below each staff. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The second staff continues the melody. The third staff includes a first ending bracket labeled '1' over the final two measures. The fourth staff includes a second ending bracket labeled '2' over the first measure, which then leads to a double bar line.

Hor mat i bu ba pa ju ga gu ru ki ta I tu
lah a ma lan mu li a l kut lah un dang un dang
ne ga ra Mem be na ne ga ra ja ya Hor mat
ya

Pesanan Guru

Lagu & Lirik:
Hanifah Razak

Sedang

l ngat hai ka wan ka wan Ja
ga bu di ba ha sa Ja ngan ber si kap
som bong O rang ti dak su ka Ma ri ki
ta sa ma sa ma
Ma ri i kut pe sa nan gu
ru

Kasih Ibu

Lagu & Lirik:
Dzulkifli Abd. Razak

Sederhana

l bu yang ku sa ya ngi Tem pat me nga
Kau be lai da ku man ja Se ti ap ma

du Tem pat a ku ber man ja
sa l tu lah ka sih i bu

Pe nuh ka sih dan mes ra
Se men jak da ri du lu

Jiran Tetangga

Lagu & Lirik:
Mohd. Dawam Daldiri

Inang

Ji ran te tang ga ha rus di u ta ma
Ban tu mem ban tu dan be ker ja sa ma

lo long me no long du ber te gur sa pa
Ber sa tu pa du

a man ne ga ra Ber go tong ro yong

pa kat mua fa kat A kan ter ca pai a pa yang

di has rat Kun jung me ngun jung

be ra mah mes ra l tu a ma lan yang mu li

a

Baca Buku

Dengan Riang

Lagu & Lirik:
Mahzan Manan

Ma ri lah ka wan ka wan ku Be la jar memba
Ja ngan su ka bu ang ma sa Gu na kan un tuk

ca bu ku Ra jin ra jin lah se la lu
mem ba ca Ka lau ra jin ba ca bu ku

len tu ki ta a kan ma ju
Ba nyak il mu ki ta ta hu

Batik

Dengan Riang

Lagu dan Lirik:
Azlan Harun

Ka in pu tih di co rak co
Ka in ba tik ba ju pun ba

rak War na war ni ber bu nga bu
tik Nam pak in dah di pa kai can

nga l tu lah wa ri san bu da ya ne ga
tik Ma ri ka kak a bang ma ri a dik a

ra Pa kai an ha ri an bangsa Ma lay si
dik Ju ga i bu a yah cu ba pa kai ba

a
tik

Payung

Lagu & Lirik:
Dzul kifli Abd. Razak

Gembira

A pa bi la ha ri hu jan pun ti ba Se di

a kan lah pa yung ki ta Ki ta ti dak a kan ba

sah dek hu jan l tu lah ke gu na an- nya Wa

lau ha ri ce rah yang sa ngat pa nas Pa yung

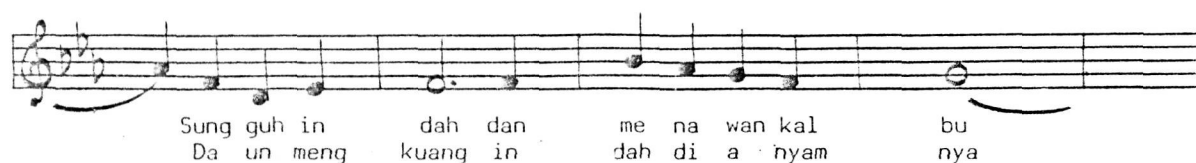
a kan te tap ber gu na Ber tam bah can tik ji ka

a da war na Se mua nya di si nar ca ha ya

Tudung Saji

Lagu & Lirik:
Mohd. Dawam Daldiri

Asli

INDEKS

Akhlak, 21, 33, 34, 35
Aktiviti 5,7,22,23,26,29-32
Alam Sekeliling 58, 59

Bahagian

Pendidikan Guru 56
Sekolah Sekolah 1,4,5,8-10,24-27,29,34,41,42,51,55-56
Teknologi Pendidikan 1,5,9,10,46,49,50-54,56

Bahasa Melayu 4,27,44,59
Budaya 21,34

CCC 27,34,35,38,52
Cina 10,27,34,44

Dasar 1-4,6,10,21,23,27,34,49,53,54,55

Formal 12,32

Genderang 23,30-35,41,46,52,59
Guru Muzik 31,53,54

Harmoni 12,15,32

Ilmu Hisab 25
Intepretasi 24,26,34,36,40,57
Irama 12,16,17,19,20,21,32,33,36,51,55
Istilah 33

Kebudayaan 2-4,6,21,22,35,43
Kemahiran 5,6,7,12,13,15
Kemahiran
Hidup 58
Manipulatif 58,59

Laporan Kabinet 6,9,10,23,26,48,53,56,57

Matematik 58,59
Melodi 12,20,21,32,33,51,55
Muzik
Rekoder 30-35,46,50
Tiori 30,32-34,50,52,59

Nazir 10,21,25,53,56,57

Objektif 33,44

Pendidikan Jasmani 57

Pengajaran 7-10,13,35-38,40-44,46,49,50-53,56-57

Pusat Perkembangan Kurikulum 10,21,26,33,51,56,57

Sekolah

Rendah Kebangsaan 10,11,44,56

Rendah Jenis Kebangsaan Cina dan tamil 10,44

Seksyen

Radio Pendidikan 10,47,50

Televisyen Pendidikan 6,8,10,38,39,43,44,48

Seni Lukis 57,59

Ugama dan Moral 58

Urusetia 56